Rigas Awise

Redakzijas un ekspedizijas adrese Rigâ, Masâ Grehzineeku eelâ Nr. 2.
Redakzijas un ekspedizijas telefons Nr. 549.

Awise isnahk katru deenu, isnemot swehtdeenas un swehtku deenas.

Sludinajumi maksâ: par sihku rakstu rindinu pehz teksta 10 kap., preekschpusê 30 kap.

Pirmais gads.

Maksâ ar peesuhtischanu:		bes peesuhtischanas:	
par 1 gadu	5 rbl. 50 kap.	par 1 gadu	4 rbl. — kap.
„ 1/2 „	3 „ 80 „	„ 1/2 „	2 „ — „
„ 1/4 „	1 „ 50 „	„ 1/4 „	1 „ — „
„ 1 mehnesi	— „ 80 „	„ 1 mehnesi	— „ 40 „

№ 109. Pirmdeen, 25. nowembrî (7. dezembrî). 1902.

Draudses skolas — semkopibas skolas.

No mahzitaja A. Jendes.

Katram, kas pasihst muhsu apstaklus, buhs jaatsihst, ka semkopiba pee mums naw sekmigi weizinajama tikai ar semkopibas beedribam, isstahdem waj instruktoru peenemschanu u. t. t. Schee ir tikai palihga lihdsekli, kureem newar buht eewehrojami panahkumi, tadehl ka muhsu semkopju leelakai dalai wehl truhkst pat nepeezeeschamâs elementarâs praschanas sawâ arodâ. Tadehl ir wajadsiba: dibinat semkopibas skolas, kur nahkamee saimneeki teek mahziti saimneekot tahdâs saimneezibâs, kahdas wineem wehlak wedamas, un rihkotees teem lihdsekleem, kahdi teem sasneedsami. Zitadi tee wisi nespehj eewehrot un iswest instruktoru mahzeenus, un ari lauksaimneezibas beedribas un isstahdes daudseem newar atnest zeretos labumus. Bet tahdas skolas, kurâs ismahza saimneekus semneeku saimneezibam, naw wehl neweenas, ne Widsemê, ne Kursemê. Tagad pastahwoschâs lauksaimneezibas skolas, kâ peem. Wez-Sahtôs, Kursemê, un zitur, ismahza muischkungus, bet ne semneeku mahju saimneekus. Semneeku mahjâ newar tâ saimneekot, kâ muischâ; tur lihdsekli un wisi apstakli zitadi.

Tahlak buhs jaleezina, ka mahzekleem, pirms tos war usnemt semkopibas skolâ, ir wajadsiga wispahreja isglihtiba. Ar pagasta skolas mahzibam ween nepeetiks. Te nu buhtu janahk palihgâ muhsu draudses skolam; jo zitas eestahdes preeksch tam us semem naw. Draudses skolas sawâ tagadejâ stahwoklî wisur nedod un newar dot wajadsigo preekschsinaschanu. Skolenu truhkuma dehl dauds weetâs usnem draudses skolâ pat abbezneekus, un winu mahzibâs kursi ne zaur ko neischkiras no pagasta skolam, waj stahw pat wehl sem tâm. Tas ir katram, kursch wehrtigi sekojis skolu jautajumam, sinams; tahdai draudses skolai tad naw zitas nosihmes, kâ weenigi ta: draudsê ir weena skola wairak. Ir sinams ari kreetnas draudses skolas, bet tas tad ir skolotaja personigs nopelns, jo draudses skolas likumigâ programma to neprasija.

Wispirms tadehl buhtu muhsu draudses jareorganisê un jareformê, lai tâs teeschâm kalpotu draudses lozeklu wajadsibam. Wajadsibas, kuras draudses skolai buhtu jaapmeerina, ir daschadas: 1) draudses skoleneem buhtu dodama leelaka wispahriga isglihtiba, nekâ lihds schim; tadehl draudses skolas programma buhtu eewehrojami paplaschinama un paaugstinama; 2) schai isglihtibai wajadsetu buht noapalotai un noslehgtai, tâ ka behrni naw tikuschi tikai wairak skoloti, bet teescham us dsihwi sagatawoti; 3) draudses skolai turklaht wajaga buht sagatawoschanas skolai us seminareem un zitâm augstakâm eestahdem. Scho uzdewumu tagad ispilda tikai daschas draudses skolas, bet tas buhtu darams wisâm; jo retam semneekam ir wajadsigee lihdsekli, sawus behrnus suhtit pilsehtâ skolâs. Dauds behrnu, pilsehtâ skolas apmeklêdami, moraliski panihkst, tadehl ka wezakeem naw lihdseklu, tos nodot pensijâ ustizamâ familijâ.

Wisâs semakâs skolâs, kuras naw arodu skolas, tagad sewischki sahpigi sajuhtams truhkums, ka behrnus tur gan skolo, bet nesagatawo us dsihwi; skoleni teek sawam nahkamam peenahkuma darbam drihsak atsweschinati, nekâ us to sagatawoti. Tâ isszehluschâs wezaku daudsreis dibinatâs ruhpes, ka skolotee behrni wairs neder par saimneekeem, ko ari peedsihwojumi daudskahrt apstiprina. Tas ari tagadejôs draudses skolas apstaklôs zitadi newar buht; jo ar augstako isglihtibu, kas sanemta draudses- waj pilsehtas skolâs, dabiski wairojas dsihwes prasibas un isdewumi, bet skola naw nahkamam saimneekam dewuse eespehjas un praschanas, pawairot ari eenehmumus, un tâ saimneezibas panihkschana ir nenowehrschama.

Sewischki draudses skolam, pasneedsot augstako isglihtibu, tadehl buhtu leelaka wehriba, nekâ lihds schim, japeegreesch praktiskâm dsihwes wajadsibam un prasibam. Wisam, ko tur mahza, wajadsetu direkti waj indirekti skolenu sagatawot un satalsit us nahkamo dsihwes darbu, kâ tas schimbrihscham gan wispilnigaki noteek Seemel-Amerikas Sabeedroto Walstiju tautskolâs. Ja to ari pee mums eewehros un ispildis, tad skolotee buhs taisni wisderigakee saimneeki.

Pee draudses skolam tapehz buhtu peeweenojamas daschadas nodalas un peesares, kurâs sagatawo us nahkamo praktisko dsihwes darbu. Wisâs draudses skolâs, kuras pa leelakai dalai apmeklê saimneeku dehli un meitas, tadehl buhtu skoleni jaeepasihstina ar lauksaimneezibas elementarâm pamata sinaschanam, kâ: semkopibu, dahrskopibu, lopkopibu, bischkopibu etc; es saku, skoleni un skolneezes buhtu jaeepasihstina ar minetâm elementarâm pamata sinaschanam no sewischki us to peenemteem skolotajeem; jo wisu to pamatigi mahzit, tas naw weenâ skolâ eespehjams. Schos mehrkus waretu weeglaki sasneegt, ja weenâ skolâ wairak eewehrotu peem. lopkopibu, otrâ atkal wairak zitu semkopibas nosari. Tapat waretu daschâ draudses skolâ sewischkâ klasê pehdejâ gadâ sagatawot us eestahschanos seminarôs, zitâ kahdâ draudses skolâ atkal tapat sagatawot us zitâm augstakâm eestahdem. Ka tas loti labi eespehjams un pat wehl attahlakâm draudsem par leelu swehtibu, to peeteekoschi peerahdija Müllera tehwa augstakâ klase Wez-Peebalgas draudses skolâ.

Tâ ka draudses skolas apmeklê ari meitenes — ari turpmak tas nedrihkstetu zitadi buht — tad tâs, kâ pa leelakai dalai nahkamâs saimneezes, buhtu jaeepasihstina ar saimneezes peenahkumeem, kâ ar wahrischanu, nepeezeeschameem rokdarbeem, lopkopibu u. t. t. Sewischki meitenes, kâ nahkamâs mahtes, bet ari puiseni buhtu katrâ sinâ, zik tas eespehjams, ari jaeepasihstina ar audsinaschanas (pedagogijas) pamata mahzibam; tad walstiba tiktu ar masak zeetumeem un pasaulê nebuhtu tikdauds nelaimigo. — Katru amatu, ko grib strahdat, eepreeksch eemahzas, tikai saimneekot un zilweku behrnus audsinat wehl nemahzas wezakeem.

Tâs ihsumâ buhtu apmehram manas domas un wehleschanâs par muhsu draudses skolam.

Bet tâ ka naw paredsama, wismas drihsumâ ne draudses skolu reorganisazija tahdâ mehrâ, kâ sche aprahdits, tad sawâ projektâ Zehsu aprinka semkopibas wajadsibu komitejai proponeju, apmehram trihs draudses skolas katrâ aprinkî pahrwehrst par semkopibas skolam, lai tâ eepreeksch dauds maj tiktu nahkamee saimneeki sagatawoti us sawu swarigo darbu. Pee tam ari tanîs draudsês, kur draudses skolu pahrwehrstu semkopibas skolâ, wispahrejâ isglihtiba nebuht nemasinatos; jo ar pagasta skolas mahzibam, kâ jau mineju, nepeetiktu preekschsinaschanam, bet semkopibas skolu audsekneem buhtu apmehram 2 gadi wehl eepreeksch jasneedz wispahriga isglihtiba, tikai ar to starpibu, ka tiktu sewischki eewehroti tee preekschmeti, kuri peeder pee semkopibas pamata sinibam un pehz tam tad 2—3 gadôs buhtu wairak mahzami praktiski darbi, pee kam wehl ari, sewischki seemâ, atliktu deesgan laika pawairot wispahrejo isglihtibu. Pehz pagasta skolas kursa beigschanas, neskatotees us nepeeteekoscham preekschsinaschanam, jau tadehl ween newaretu tuhlin eesahkt ar praktiskeem darbeem, ka skoleni preeksch tam buhtu par jauneem, ap 13—14 gadu wezumâ. Mans projekts, pahrwehrst daschas draudses skolas par semkopibas skolam, tadehl nemasinatu, bet drihsak pazeltu wispahreju isglihtibu un pee tam weizinatu semkopibu.

Eewehrojot daschus apstahklus, es proponeju, schâs skolas zelt un usturet newis no walstibas kases, bet usleekot pascheem nodokli waj — kas, protams, buhtu labaki — schas lihdseklus eeguht zaur monopola dezwihna zenas paaugstinaschanu par 50—100 kap. us katra wedra.

Tâ ka semkopibas skolas weizinatu semkopibu un tâ eewehrojami pawairotu saimneezibas eenehmumus, tad proponetais nodoklis schâm skolam par labu nebuhtu apgruhtinaschana ar jaunâm nastâm, bet drihsak semkopju atweeglinajums gruhtôs laikôs. — Katrai ihstai un pateesai palihdsibai janahk no pascheem un ne no ahreenes. Spanija senak eeweda kugu lahdineem Meksikas sudrabu, un taisni tadehl ta ir tagad nabadsigakâ walsts Eiropâ. Roma bija warena, kamehr ta pati sew palihdsejâs, bet Roma gahja bojâ, kad ta islaupija Eiropu, Asiju un Afriku un sahka dsihwot no schâs bagatibas. Ari mums naw welti zehlees sakams wahrds: ko tehwi sakrahj, to dehli isputina.

Palihdsees pats, tad buhs palihdsets.

Jelgawas Lauksaimneezibas Beedribas sinojums un luhgums par winas preekschsihmigo saimneezibu ar ismehginajumu laukeem.

Par muhsu preekschsihmigâs jeb ismehginajumu saimneezibas zehleem mehrkeem un winas nosihmi preeksch weetejâs lauksaimneezibas attihstibas jau plaschi rakstits. No schee raksteem noprotams, ka wina nebuhs weenkahrscha saimneeziba, bet ka wina buhs ari mahzibas un ismehginajumu eestahde. Kâ weenkahrscha saimneeziba, kura turklaht peenemtu mahzeklus weenigi preeksch praktiskas nodarbinaschanas, wina ar tagadejo kapitalu waretu pamasam nostiprinatees, pate no skaidras pelnas sakraht lihdseklus sawas gaitas uslaboschanai un saweem mahzekleem rahdit, kâ ar maseem lihdsekleem teek us preekschu. Bet muhsu eestahdei, pehz Walbibai preekschâ liktâs programmas, jasneedz ari teoretiska mahziba un ja-isdara wairak waj masak sareschgiti ismehginajumi. Schee abi usdewumi prasa tehrinus, kurus newar segt no saimneezibas kahrtigeem eenehmumeem, ja par semi jamaksâ tik augsta noma, kâ tagad. Teoretiskai mahzibas pasneegschanai nepeeteek ar tagadejo eestahdes wadoni ween, kura darba spehks jau gandrihs pilnigi patehrejas pee saimneezibas wadischanas, bet japeenem wehl ziti, peenahzigi isglihtoti palihga spehki. Schee paschi spehki gan ari warês nodarbotees pee ismehginajumu isdarischanas, bet pehdejee paschi par sewi prasa prahwus tehrinus. Kad sahkâs lihdseklu krahschana eestahdes eerihkoschanai, tad beedriba wehroja, ka wina saweem nosuhkeem dabûs kahdu krona muischu bes nomas maksas un bes sologa. Bet kautschu jautajums par Behrsmuischas atdoschanu wehl naw isschkirts, tomehr tikdauds pehz eewahktâm sinam war spreest, ka bes nomas maksas un sinamas droschibas beedribai muischu ari turpmak neatdos. Ja tagadejo apm. 3700 rbl. (sologs 6260 rbl. weetâ warbuht buhs jamaksâ 2000 rbl par gadu, tad to teesu ik gada laikam buhs jaisdod 1000 rbl. meliorazijam un 1000 rbl. jaunu ehku buhwem. Tas, sinams, buhs atweeglinajums, bet tahds atweeglinajums, kura labums tik pehz wairakeem gadeem sajuhtams. Lihds tam tikai manis, ka gadâ par pahri par 300 rbl. wairak isdewumu, kuri, kopâ ar palaistas saimneezibas zitteem uslabojumeem (kâ mahksligu mehslu pawairotu sehschanu, atmatas eestrahdaschanu, plawu eekopschanu u.t.t.) saistis wisus kahrtejos eenehmumus. Kur nu wehl kapitala eeguldijumi pee puhgraudneeku saimneezibas galigas isnihzinaschanas? Waj nu, gaidot us isdarams uslabojumu augleem, mahzibas un ismehginajumu leetam, lai kanjam knapi dsihwibu wilkt, waj pawisam wahrgulot? Ne, tâm wajadsetu tuhlin uszelt, tiklihds Behrsmuischa beedribai galigi atdota (kas, kâ zerams, drihsumâ notiks)! Bet ar teem 500 rbl. ween, ko Jelgawas Lauksaimneezibas Beedriba preekschsihmigai saimneezibai ik gada seedo, nepeeteek. Te wehl wismas daschus gadus janahk wisu muhsu lauksaimneezibas labwehlu dewigai rokai palihgâ, it sewischki jau to, kam pascheem jaunâs eestahdes darbiba nests teeschu labumu. Lihds 1902. gadam tahdâ zelâ sanahzis:

Eemaksajot weenreis 1 kap. no puhraweetas semes, par 947 saimneezibam	1135 r. 56 k.
Skaidrs atlikums no basara, kas eestahdei par labu isrihkots	4475 „ 07 „
Zaur atpirkschanos no jaungada wisitem un sewischkâm eemaksam . . .	8087 „ 48 „
Kopâ	13698 r. 11 k.

Redsam, ka no saimneezibu 1 kap. eemaksajumeem par puhraweetu semes jau salasijuschas

---

Feletons.

Mihkla.

Judena Gohie stahsts. Tulkojuse L. Skujeneek.

10) (Turpinajums.)

Beidsot wehl jaeewehro tas, ka, apwainotaju sodot, tas jasagrahbj tur, kur winam wiswairak sahp. Waj es atreebtos, nogalinadams slimneeku, kas gruhti zeesch? Waj ari atreebtos prahtneekam, kas naudu nezeena, laupidams wina mantu? Waj nelaunai, kas jau sen wairs nenosarkst, laupidams wina „labo slawu"? Droschi ne! Tas wiss bij japahrdomâ. Waj juhs warbuht domajat, ka ir neeziga leeta, atreebtees par apwainojumu, kas man desmit gadus kremtis sirdi?

Schis domas mani ilgi nodarbinaja. Beidsot es apnehmos nogaidit, kamehr isdewiba pate no sewis buhs sakopojuse wisas schis wajadsibas. Es Lisânu gribeju nonahwet tahdâ azumirkli, kurâ winsch baudija waj zereja baudit tik leelu laimi, ka nahwe winam isliktos breesmiga. Un es gribeju winam padarit galu pats sawâm rokam. Winam bija manis jaredsi, un man bija winam jaatwehl tik dauds laika, ka winsch sawu nelaimi waretu aptwert, sajust. Es winu gribeju nonahwet tahdôs apstaklôs, kas nebuht newareja trauzet manas dsihwes droschibu.

Schis pehdejais prasijums manu apnemschanos darija wehl jo kairinoschaku, jo nu manai dsihwei bija mehrkis: mans plans bij jaisdara tik weikli, ka wisi polizijas pakalpehtijumi paleek bes panahkumeem.

Tikko biju eekrawajees sawâ weentulajâ [illegible], es pasteidsos isstitit, waj paleest sem [illegible] gultas wed zauri slepena eja. Ar to es [illegible] zaurâm naktim. Kad mani laudis bij aisgahjuschi, tad nama durwis bija noslehgtas un [illegible] durwis aisbultetas, tad es [illegible]; kaut [illegible] man bija dsihwejis, nokahpu ejâ, kas beidsâs pee wezâ pagraba zauruma.

Wispirms es ar lukturi rokâ apskatiju muhrus, zik dsili ween wareju, un pahrleezinajos, ka tee usturejuschees apbrihnojami labi. Pa kreiso roku, trihs waj tschetru metru dsilumâ, eeraudsiju warenas dselss kahrtis, kuras kâ trepju kahpenes weena sem otras bij eelaistas muhrî un dsilumâ pamasitinam pasuda azim. Bes schaubam, tâs noweda semê lihds pascham schachtas dibenam; tikai gruhti nahzâs tâs sasneegt.

Nahkamo nakti es atgreesos atpakal ar stipru wirwi, kurai weenâ galâ biju eemetis zilpu. Es pamehginaju to apmest ap kahdas dselss kahrts gabalu, kas bij eelaists muhrî, un pehz leelâm puhlem man tas beidsot ari isdewâs. Nu es zilpu sawilku zeeti un peestiprinaju walga otru galu pee treliseem, kuri eju schkihra no besdibena. Lukturi pee jostas peesehjis, es peekehros pee wirwes un laimigi nolaidos lihds dselss pakahpem.

Tad es pa tâm nokahpu semê. Lai gan schis dselss kahrtis bija loti resnas, tatschu ruhsa tâs pa gadusimteneem zauri tâ bija sagraususe, ka es pa tâm kahpeleju weenâs bailês, katru azumirkli domadams, ka kahda luhsis un es nokritischu besdibenâ. Schausmas man skrehja pahr kauleem un wisas meesas klahja aukstî sweedri.

Metrus peezpadsmit nokahpis, es us reis manîju, ka kahpenes beidsâs, bet te jau ari man blakus atwehrâs leela melweta eja, us kuras sleegschna es tuhlin noliku kahju. Sajuhta, ka sem manis rehgojas breesmigs besdibens, mani azumirkli apskurbinaja. Ne muhscham neaismirstischu scho schausmigo skurbuli. Tomehr tikko jutu ejas zeeto plahnu sem kahjam, es apmeerinajos. Pehz wairak soleem schi eja aiswedâ pee krihta klintî tik stahwus eezirstôm kahpenem, ka es, pa tâm nokahpdams dsili jo dsili, domaju sasneegt waj paschu semes widuzi. Eja weetumis paplaschinajâs istabai lihdsigâ telpâ, kurâ, nesin no kureenes, eeschahwâs swaiga gaisa strahwas. Es skaitiju trihs simti kahpenes lihds dibenam un spreedu, ka atrodos simts metrus sem klints wirsotnes. Tâ tad es atrados wairak metrus sem Sênas gultas.

Israhdijâs, ka nebiju wihlees. Pehdejâs kahpenes preekschâ atwehrâs horizontala eja, kurâ nepaguwu noeet wehl ne trihsdesmit solu, kad jau pastahwiga dobja schalkschana un schnahkschana man wehstija, ka pahr manu galwu upe dsina sawus wilnus us juhru. Welwe, kas mani schkihra no uhdens, likâs buht beesa un stipra, jo ta bija usturejusês tik pat labi, kâ schachtas muhri. Krihta klintî eezirsta un stipri ismuhreta, ta wisu scho gadusimtenu laikâ nekur nebija sagruwuse. Pahris weetâs no greesteem pileja uhdens, tadehl eja bija mitra un auksta.

Lihds upe man bija palikuse ais muguras, eja pamasam pazehlâs us augschu pret semes wirsotni. Minutes diwdesmit es nekawets gahju us preekschu, tad nokluwu pee sagruwuschas weetas. Sche wairs nebija krihta klints un seme nebija bijuse tik isturiga. Uhdens bij eesuhzees un bija welwi ispostijis. Wareja redset, ka ta bija sagahsusês jau dauds gadus atpakal.

Nokahpschana bija gruhta, un es ruhpigi wisu apluhkoju; tâ bija pagahjuschas wairak stundas, un es greesos atpakal. Uskahpschana pa stahwajâm trepem mani loti nogurdinaja. Man ilgi bij jaatpuhschas, pirms eedroschinajos kertees pee dselss trepju kahpenem. Beidsot, sasneedsis semes wirsu un gribedams ar wirwi uswilktees augschâ, es tikko spehju guht wajadsigos spehkus un, breesmigâm puhlem eerahpees sawâ slepenajâ ejâ, pakritu gar semi un pagibu.

Atkal atjehdsees, es uskahpu sawâ istabâ un wispirms isnihzinaju wisas sawa slepenâ zelojuma pehdas, lai mani sulaini netaptu usmanigi un sinkahrigi. Sahka aust deena. Noguruma un ustraukuma nomahktam, man pus deena bij japawada gultâ. Es apnehmos pa otru lahgu nenokahpt, pirms wingrinadamees nebiju atkal eeguwis wisus sawus jaunibas spehkus un jaunibas weiklibu. Mani laudis brihnedamees noskatijâs dedsibâ, ar kuru es no ta laika peekopu wingroschanu. Drihs es sawu slepeno zelojumu nakts laikâ wareju atkahrtot dauds nenopuhledamees.

Tâ sagatawodamees, es neaismirsu sihki aptaujatees pehz Lisâna eeraschâm un kâ winsch dsihwoja. Mani pehtijumi prasija dauds laika. Man nezehlâs nekahdi schkehrschli un gruhtumi, jo, isnemot sinamu leetu, Lisâna dsihwê nebija noslehpumu; tomehr nenahzâs weegli, wisu dabut sinat, tadehl ka nedrihksteju aisdomas sazelt pret sewi, un man bij jaoplauschinas un jaisprascha loti apdomigi. Lai panahktu sawu noluhku, es eedraudsejos ar kahdu reetumu dselsszela linijas eerehdni, ar kuru senak pahri reises biju satizees. Launprahtigâ un neustizigâ sinkahriba, ar kuru semneeki usgluhn katram sweschneekam, mani loti pabalstija. Tad ari es pats winam wairak reises slepeni lihdu pakal, isleetodams labu isdewibu. Kahdu wiltus gudribu un kahdus stikus pee tam isleetoju, to jums nestahstischu, lai juhs neapgruhtinatu. Juhs paschi warat eedomatees ka isweizigs gars, dsihdamees pakal weenam weenigam noluhkam, isgudro wiswisadus zelus un lihdseklus, lai to panahktu.

Es dabuju sinat, ka Lisâns nupat stahweja, tâ sakot, zela juhtis: bij jaisschkiras, waj wiham kâ winam wisu muhschu japaleek semakâs weetâs, jeb waj tas war pazeltees ari augstaki. Ar sawu eedomigo raksturu winsch bija panahzis, ka wina apakschneeki no wina bijâs un beedri winu eenihda. Turpretî wina preekschneeki zeenija wina inteligenzi, uszihtibu un sinaschanas. Un tâ ka winam bija draugi augstôs amatôs, masa kapitals un sposchas personiskas ihpaschibas, tad bija droschi sagaidams, ka wina dsihwes laiwina neuskrees wis sehkli.

Schimbrihscham winsch strahdaja sawu darbu Bonjêrâ ar uszihtibu, kas winam atnesa godu. Parisê winu redseja tikai tikdauds, zik nepeezeeschami bija wajadsigs, lai nepahrtruhktu sabeedriskâs, winam noderigâs saites. Paschâ sawâ darba weetâ winsch ustureja mihlestibas sakaru ar kahdu dahmu; tas bija pats swarigakais, ko dabuju sinat, un to nu es isleetoju sawa atreebschanâs noluhka labâ.

Schad un tad, kad sahdschâ wiss bij apklusis, Lisâns ap weenpadsmiteem wakarâ atstahja sawu dsihwokli. Uslozitâ mehtela apkakle un nolaistâ zepures mala paslehpa wina seju. Eedams pa laukeem ar leelu lihkumu rinki ap sahdschu, winsch tâs augschgalâ sasneedsa Limezas leelzelu. Gabalinu pa to nogahjis, winsch apmehram trihs un pus kilometrus no Bonjêras nogreesâs pa kreiso us masu zelinu, kas weda gar leelas, weentuligas wasarnizas parka muhri. Winsch atslehdsa masus wahrtinus muhrî un eegahja parkâ, pirms usmanigi apskatijees wisapkahrt, waj kahds winu ne-eewehro.

Diwi reises es winam ar Indijana isweizibu sekoju pa scho zelu un tad aptaujajos Limezâ. Wasarnizâ pa wasaru dsihwoja kahda Pariseeschu gimene. Wihrs, leeltirgotajs, gandrihs pastahwigi usturejâs Parisê, seewu ar diweem behrneem un deenasteekeem atstahdams weenu paschu. Lisâns winu apmekleja. Es winu labprahrt gribeju redset un tadehl kahdu swehtdeenu aisgahju us basnizu, kuru wina deeschi apmekleja, kâ wisas weegprahtigâs seewetes, isliekdamâs loti deewbijiga. Man bij jaatsihst, ka wina gan pateesi bija wehrta Lisâna puhlu — nakts widû mehrojamo tahlo zela gabalu, — un us weetas es apnehmos, scho apstakli isleetot sawa noluhka labâ.

Rahdijâs, ka Lisâns buhtu pagalam atsmirsis muhsu eenaidu. Winam atwehrâs zeribu pilna nahkotne, dsihwe winam apsolija preekus un labklahjibu — un te nu us reisi wina [illegible]

118,556 kapeikas; bet zik wehl winu naw, kas gaidit gaida us atswabinaschanos no preziga deweja sirds! Kur lihds schim ne no weena pagasta par wisam winu saimneezibam tahdas eemaksas wehl naw bijuschas.

Augscham mineta kopsumma 13,698 rbl. 11 kap., schkirta pehz ta, waj no beedreem waj no nebeedreem eemaksata, isdalas schahdi:

	No beedreem r. k.	No nebeedr. r. k.	Kopâ r. k.
lihds 1. janwarim 1897. g.	570 13	104 37	674 50
no 1. janw. 1897.—1898.	725 62	485 18	1210 80
„ 1. „ 1898.—1899.	952 85	1359 89	2312 74
„ 1. „ 1899.—1900.	723 45	1514 67	2238 12
„ 1. „ 1900.—1901.	5229 87	1410 80	6640 47
„ 1. „ 1901.—1902.	191 53	429 5	620 58
	8393 45	5303 76	13697 21

Schis isnahkums leezina, ka zaurmehrâ ik weens beedrs lihds schim preekschsihmigai saimneezibai jau seedojis 20 rbl., un ka peedalischanas pee scha mehrka sasneegschanas no nebeedru puses ari naw masa, kas par pateizibu jaatsihst.

Schi atsihschana tad ari Jelgawas Lauksaimneezibas Beedribu mudina, no jauna greesstees pee tautas, lai ta lihgsmos seemsswehtkus swinot un preezigu jaunu gadu usnemot, seedo eestahdei, kas zelama paschu spehkeem paschu labâ. It sewischki teem lauksaimneekeem, kas atpehrkas no jaungada wisitem, to gan nahktos darit preekschsihmigas saimneezibas labâ. — Eemaksu nem pretim laikrakstu redakzijas, kâ ari beedribas un personas, kurâm peesuhtitas sewischkas drukatas listes schim noluhkam. Par eeemaksajumeem ar pateizibu kwitès parastâ kahrtâ — laikrakstôs un beedribas gada pahrskatâ.

Preekschneeks: J. Bisseneeks.
Rakstwedis: P. Allunans.

Peterburgas pilsehtas waldibas reforma.

Kommisija pee Eekschleetu ministrijas, kura apspreesch Peterburgas pilsehtas waldibas reformu, jau daschôs swarigôs jautajumôs nahkuse pee spreeduma.

Pirmais jautajums bij, waj pilsehtas galwas eezelschanu atstaht, kâ lihds schim, pilsehtas domei, waj nodot scho eezelschanas teesibu paschai Waldibai. Komisija weenojâs, ka pilsehtas galwas eezelschana atstahjama domei.

Otrs jautajums bij, waj domei atlaujama teesiba eezelt preeksch dascheem pilsehtas waldibas sareem (par peemehru skolu pahrsinaschanas) sewischkas no pilsehtas waldes neatkarigas kommisijas, kuras dabutu sawus preekschrakstus taisni no domes. Tagatejôs pilsehtas likumôs domei tahda teesiba naw dota, bet praktiski Peterurgas dome bij sahkuse to leetot, sewischki skolu pahrsinaschanas leetâ, pee kam bij israhdijees, ka tahdas neatkarigas kommisijas strahdâ ar sewischku sekmi. Bet pilsehtas Walde pretojâs kommisiju neatkaribai, gribedama tâs nostahdit sem pilsehtas Waldes usraudsibas un pawehles. Reformas kommisija, kurâ sehsch ari pilsehtas waldes representanti, stahjusès us pehdejâs pusi, nolemdama, ka domei naw atlaujams, eezelt no Waldes neatkarigas kommisijas. Kreewu prese noschehlo scho nolehmumu un issaka zeribu, ka tas augstakâ weetâ tiks pahrgrosits.

Treschais galwenais jautajums, dsihwoklu ihres maksataju balss teesiba, wehl naw isschkirts. Tâ kâ schis jautajums prasot wehl ilgaku apspreeschanu, tad Peterburgas domneeku zelschana atkal esot atlikta us weenu gadu, tâ ka tagadejeem domneekeem nahksees buht amatâ 6 gadi.

Laikrakstu apskats.

× Zoologijas profesors A. N. Sewerzows tureja 20. nowembri **Jurjewas uniwersitatê sawu atwadischanas preekschlasijumu.** Klausitaju, kâ „Peterb. Wedomosti" stahsta, bijis loti bagatigi sanahzis. Us studentu sejam bijuschas lasamas dsilas sehras. Kad apdahwinatais profesors bijis isskaidrojis Darwina teorijas wispahrejos prinzipus, winsch eewaizajees: waj paschusturas zihnas prinzips nerunajot preti zilwezes augstakajeem tikumibas prinzipeem? Ne, pawisam otradi, schis prinzips usleekot zilwekeem peenahkumu, karot par teem leelajeem altruisma prinzipeem, kas pabalsta zilweku dsimuma plaukschanu. Galâ profesors teizis:

„Schodeen lasu pehdejo reisi Jurjewas uniwersitates auditorijâ. Newaru sazit, ka schee 4 gadi, kamehr sche biju, man buhtu pagahjuschi sewischki preezigi: bij japeedsihwo dauds behdigu faktu. Bet no Jurjewas studenteem panemschu lihds labas atminas. Esmu nowehrojis, ka Jurjewas studenti arweenu gatawi, zihnitees par teem altruistiskeem (zilweku mihlestibas) prinzipeem, par kureem patlaban runaju. Bet ihstâ zihna preeksch Jums gan eesahksees tikai wehl tad, kad buhsat atstahjuschi uniwersitates seenas. Zeru, ka Juhs buhsat arweenu godigi un nelokami kara wihri, kas zihnisees pirmajâs rindâs par scheem altruisma prinzipeem." (Skali, nerimstoschi applausi pehz scheem wahrdeem atskanejuschi auditorijâ.)

× Par **„Baltische Monatsschrift"** isdeweju un redaktoru prefes wirswalde apstiprinajuse, kâ „Düna Ztg." sino, Dr. phil. Friedrichu Bienemani.

× Maskawas gubernas semste nolehmuse isdot sawu **spezialu mehneschlaikrakstu** „Земское Дѣло" un pee scha schurnala isdot **deenas laikrakstu** „Земская Газета".

Eekschseme.

Widsemes ewang.-lut. konsistorijas scha rudena juridikâ nolika eksamenu pro ministerio kandidats Ludwigs Behrsinsch.

Ildsenes muischâ (Seltinu draudsê) nakti no 16. un 17. nowembri, kâ „Düna Ztg." raksta, nodeguschi lopu stalli ar wiseem lopeem (tikai 6 gowis isglahbtas). Sinotajs stahsta, ka uguns no atreebeju rokas tihscham peelikta.

Wangaschu basnizâ scha mehnescha sahkumâ eelauschees sagli, bet tur neka neatraduschi, ispostijuschi weenigi ehrgeles un prom eedami usrakstijuschi us durwim: Basniza tukscha, te saglam naw ko nemt."

No Butschauskas. Schejeenes Latwen-Tuhjan grunteneeka J. Treksche mahjâs 8. nowembri isszehlâs uguns. Minetâ deenâ T. sahka kult labibu ar suta spehku. Sipram wehjam puhschot, dsirksteles no lokomatiwes skursteena tikuschas pahrnestas us rijas un peedarba salmu jumtu. Azumirkli wiss pahrwehrtâs leesmâs. Lihds ar minetâm ehkam sadega gubenis, abbolina kambars, wisi mahjas salmi, gandrihs wisa wasaras labiba un pate kulamâ maschina ar zitâm saimneezibas leetam. Ehka bij apdroschinata Butschauskas uguns apdroschinaschanas beedribâ. Wirans.

No Kalsnawas. Muhsu tagadejais pagasta rakstwedis P. Leepina kgs aisees no jauna gada us Saikawu par pagasta rakstwedi. Jauna rakstwescha wehleschana nolikta us 30. nowembri. Tâ ka no rakstwescha darbibas pa leelai dalai atkaras wisa kahrtiba pagasta waldê un rihkoschanâ, tad gan jo wehlejams, ka pagasta weetneeku pulks israudsitu tagadejam skrihwerim zeenigu pehznahzeju: weizigu darbôs un stingru pateesibâ. — Schejeenes G. mahju wezais grunineeks sodits ar tschetri mehneschi zeetuma par to, ka ispahrdewis sawâ mahjâ monopola dsehreenus. T.

No Romeskalna (Oppekalna draudsê). Lihds ar jaunâ Walkas-Stukmanu dselsszela atklahschanu muhsu ilggadejâ pasta-telegrafa nodala, kura bija weena no pirmajâm Widsemê, tika pahrzelta pee Oppes dselsszela stazijas. Ar scho nodalas pahrzelschanu us Oppi muhsu apkahrtne dauds saudê. Nu wairs mums naw eespehjams sanemt pastu tschetrreis nedelâ, kâ lihds schim, bet jaapmeerinajas ar pahra reisem — un turklaht ar dascham gruhtibam. Pasta nodala muhsu apkahrtnei bij par leelu swehtibu. Tahda weegla koresspodenzes sanemschana stipri weizinaja laikrakstu lasischanu. To redsam no ta, ka augschminetâ nodalâ tika isdots apkahrtnei wairak eksemplaru deenas awischu, nekâ pagastôs. Bet tâ ka mums ne katrreis pulkstens gadijâs pee rokas, tad mehs daudsreis aiskawejamees un apgruhtinajâm pasta eerehdnus, jo tukschâ us mahju tak neweenam negribejâs eet. Zaur pasta eerehdnu laipnibu muhsu wajadsibas netika atraiditas, pat neskatotees us to, ka wini paschi tika apgruhtinati zaur pasta sagaidischanu naktis. Tadehl esam dauds pateizibas parada kâ pasta-telegrafa nodalas preekschneekam Libberta kgm, tapat wina palihgam Mahsena kgm par winu laipno isturesehanos un nenogurstoschâm puhlem. Isskaldami wineem pateizibu, nowehlam labas sekmes jaunajâ darba weetâ! — Wispahribas labâ sche wehl japeesihmê, ka lihds ar augschminetâs nodalas pahrzelschanu pee dselsszela, muhsu lihdschinejâ adrese ari teek ismainita, jo wisa korespodenze jaadresê — zaur Oppes (Танненгофъ) pasta-telegrafa nodalu, bet newis wairs par Romeskalnu.

Kahds preeksch daudseem.

No Kehtschu pagasta „Rigas Awises" 102. num. bij eeweetots kahds pehz „Rig. Tagebl." atstahstits sinojums no Intschukalna, kura teikts, ka pagahjuschâ mehnesi aprinka weterinarahrsts rewidejis tureenes lopukautuwes, pee kam atradis daschas nekahrtibas. Tâ peem. weena kautuwe bijuse saweenota ar pirti, par ko kautuwes ihpaschneekam meerteesnesis peespreedis 25 rbl soda. Sche paskaidroju, ka mineto, ar pirti saweenoto kautuwi Rigas-Walmeeras aprinku weterinarahrsts 22. augustâ sch. g. atradis newis Intschukalnâ, bet Kehtschu (Fossenberg) pagasta bijuschâ N. krogâ, pee kam turpat atrastas wehl zitas nekahrtibas. Tâ peem. kautuwe atradusès tuwak pee leelzela un dsihwojamâs mahjas, nekâ tas noteikts likumâ, un kautuwes eeksch-un ahrpusê bijuse tobrihd loti leela netihriba. Pehdejâ apstakla dehl tad ari weetejais 13. Rigas-Walmeeras aprinka meerteesnesis kautuwes turetaju A. L. 28. oktobri sch g. nosodija ar 25 rbl. naudas soda jeb 10 deenam aresta pee polizijas, bet pahrejôs pahrkahpumôs, taisnu peerahdijumu truhkuma dehl, L—u attaisnoja. — Peemetinu, ka leeta nahks Rigas Walmeeras Sapulzes isteesaschanâ, jo apsuhdsetais par scho meerteesnescha spreedumu eesneedsis appelaziju. Jzsp.

Kursemes muischneeku landtags atklahts sestdeen, 23. nowembri. Landtaga sprediki turejis generalsuperdents Pancks Trihsweenibas basnizâ. Par semes marschalu eezelts Platone baron Wilhelms Hahns, un par wina beedri Kabiles knass Georgs Liewens.

No Tukuma. Schejeenes Weesigâ beedriba sarihkos 7. dezembri sawu parasto tehjas wakaru ar preekschnesumeem un deju. Puse no scha isrihkojuma skaidra atlikuma nolemta mastu rigu skolenu pabalstam Tukuma pilsehtas pirmmahzibas skolâ un lepras sehrdsigo patwersmei Raudâ, pee Tukuma. Tâ tad isrihkojums eeteizams wisu eewehribai. —ns.

Kuldigas aprinka semneeku leetu komisars, hofrats s. Witte, eezelts par Tukuma aprinka preekschneeku.

No Dobeles apkahrtnes. Gaidit gaidam sneegu un atkusni, jo ja sals peeturas ilgaku laiku, tad uhdena truhkums seemu ir neisbehgams. Jau tagad uhdena truhkums nepatihkami sajuhtams uhdens dsirnawneekeem un malejeem. Newar dabut malt. Nobraukajas reisu reisem us sudmalam, bet kâ tukschê, tâ tukschâ. Twaika dsirnawu muhsu apkahrtnê naw, wehjenes ari negreeschas, un tapehz dascham labam skahba duhscha. Bet zeresim, ka wezo lauschu tiziba schoreis peepildisees, proti, kâ ar Katrinas deenu (25. nowembri), wajaga apmestees atkusnim. Ja tas nenoteek, tad pa Seemas-swehtkeem tiklab Dobelneekeem kâ lauzeneekeem japaleek bes baltmaises, jo bihdelet newarès dabut. Labi kad dabon wisu wajadsigako rupjo malamo samalt. Smilds. Edg.

Wilandê starp 170 behrneem, kas apmeklè pareistizigo skolas, esot 74 luteranu behrni.

Kurskas-Harkowas-Sewastopoles dselsszelâ pee Saizewas stazijas 20. nowembri kurjera brauzeens usskrehjis pretschu brauzeenam wirsû, pehdejam sadragadams pilnigi drasâs 10 wagonus. Apskahdeti ari kurjera brauzeenam wairaki wagoni, kâ ari daschi zilweki eewainoti.

Lai kahdâ weetâ waretu atwehrt otru normalapteeku, kâ medizinalâ padome isschkiruse, wajadsigs us katru apteeku ne masak kâ 7000 eedsihwotaju un 6000 rezeptu nummuru.

Ahrseme.

Jauna walsts.

No Waschingtonas sino, ka Seemel-Amerikas Sabeedroto Walstju sewischka senata kommisija nolehmuse, usnemt kahdu jaunu walsti Sabeedroto Walstju saweenibâ. Jauno walsti, kura nupat kâ sastahdotees, saukschot par Oklahomas walsti. Wina buhschot **46.** walsts Seemel-Amerikas Sabeedroto Walstju saweenibâ, 70,000 Anglu kwadratjuhdschu leela un ar 600,000 eedsihwotajeem, starp kureem laba dala esot Wahzeeschu.

Wahzija. Wahzija nodibinajuse pee sawas wehstneezibas Parisê bes lihdschinejo militarâ un marinas pilnwarneeka, wehl trescho amatu — proti, koloniju pilnwarneeka amatu. Jaunais amats dibinats us pascha walsts kanzlera eekustinajumu un peerahda, zik leelâ mehrâ Wahzija sahkuse pehdejâ laikâ ruhpetees par sawâm kolonijam. Jaunajâ amatâ tikschot eezelts legazijas rahts Dr. Bumillers, kas sawâ laikâ majoru Wismani pawadijis us Afriku, kad pehdejais bij tureenes Wahzu koloniju gubernators, un tâ tad loti labi pasihstot koloniju buhschanas.

Tikumiba augstajâs kahrtâs Wahzijâ newar buht nekahda leelâ. Tas jadomâ no tam, ka Wahzijas sirsteenes, starp kurâm ari laba teesa waldoscho sirstu laulatu draudsenu, nodibinajuschas sewischku beedribu, kuras noluhks un usdewums ir: zelt un wairot tikumibu.

Sihmejotees us zeetumneeku suhtischanu, Pruhsijas teesleetu un eekschleetu ministri islaiduschi patlaban jaunus preekschrakstus. Lihds schim Pruhsijâ ar zeetumneekeem un noteesateem apgahjâs pahrak nezilwezigi. Tâ nahza gadijumi preekschâ, ka redaktorus, kuri weenkahrschu preses pahrkahpumu dehl bija noteesati us pahra nedelam zeetumâ, pee suhtischanas no weenas weetas us otru, saslehdsa kopâ ar prastu slepkawu, waj zitu bihstamu noseedsneeku. Schahdas nebuhschanas dehl brihwprahtigâ Wahzu prese sazehla leelu troksni, kas, kâ redsams, naw bijis bes panahkuma: islaistee jaunee preekschraksti nosaka, ka us preekschu no tahdas nebuhschanas jasargas un pee noteesateem zeeschi jaeewehro winu noseeguma leelums, isglihtibas mehrs, kâ ari stahwoklis, kahdu tee eenehmuschi sadsihwê. Tapat ari paschu zeetumneeku wehleschanâs schint sinâ pehz eespehjas jaeewehro un jaispilda.

Reichstaga majoritate eet bes apstahschanâs tahlak sawôs parlamentariskôs nedarbôs. Tagad sino, ka majoritates aprindâs wahkot parakstus preekschlikumam, pehz kura reichstagâ eewedama tahda kahrtiba, ka neweens runatajs nedrihksti ilgaki runat par peezâm minutem, pee kam presidentam dodama teesiba, pascham noteikt, zik runataju pee debatem peelaischami.

Franzija. Kneigs, Martinikas salas aisstahwis Frantschu tautas weetneeku namâ, eesneedsis peeprasijumu dehl salas gubernatora Lemèra rihzibas, zaur kuru pee otrejâs katastrofas wairak nekâ 2000 zilweki dabujuschi galu; jo kad gubernators buhtu rihkojees usmanigaki un ar wairak sapraschanas, tad buhtu bijis eespehjams, eedsihwotajeem wehl laikâ isglahbtees. Panahkuma schim peeprasijumam tomehr nebuhs nekahda, tadehl ka waldibai tagadejâ tautas aisstahwju namâ ir stipra majoritate, kura katrâ gadijumâ us wehleschanos nobalso, ka waldibas rihziba bijuse laba un pareisa. Tas pats notiks ari schinî gadijumâ.

Anglija. Sozialistu tautas weetneeks Keir-Herbijs nodomajis eesneegt apakschnamam preekschlikumu, lai waldiba ar sewischku strahdneeku likumu gahdâ par to, ka strahdneeku algas nedrihksti buht masakas par $1\frac{1}{2}$ mahrzinam — ap 15 rbl. — nedelâ, pee kam teem jastrahda tikai seschas deenas nedelâ un katru deenu ne wairak, kâ astonas stundas.

Jaunais, atpakalrahpulu garâ sastahditais un no waldibas eesneegtais skolas likuma projekts nupat peenemts treschajâ un pehdejâ lasijumâ apakschnamâ ar 286 pret 134 balsim.

Italija. Italijâ, waj masakais Româ, draud izzeltees ahrstu streiks. Zehlonis schahdam neparastam solim esot tas, ka tschetri pilsehtas slimnizas ahrsti tikuschi dehl paschu aisstahweschanâs presê pret nedibinateem apwainojumeem, soditi ar disziplinarsodu, par ko wisi slimnizschu un ari ziti ahrsti jutuschees aiskerti, un prasa disziplinarsoda atzelschanu saweem tschetreem beedreem; zitadi wini gatawi, wisi streikot.

Klerikalâs partijas wadonis Româ, bankeeris Klipa, apzeetinats tadehl, ka us winu kriht aisdomas, ka tas Genuâ nokawis bagatu atraitni, Giglino kundsi. Italijâ, kâ sinams, ta naw nekahda nedsirdeta leeta, ka bagatneeki un augstmani peedalas pee weenkahrschâm laupischanas un slepkawibas noseedsibam.

---

atreebschanâs! Tâ bija labi. Winsch mirs zelâ us mihlestibas laimi. Ari tas bija labi. Es zereju, ka winsch preeksch sawas mihlakâs sajuht neween pawirschu mihlestibu, bet nopeetnu, dsilu kaislibu, un tad jau nahwe, kas winu no tâs schkirs, winam buhs jo ruhgtaka!... Es par scho leetu neko sihkaku newareju dabut sinat, un tas man bija schehl, jo es baidijos, ka kaut kahda apstakla dehl mana atreebschanâs newaretu buht pilniga. Katrâ sinâ man bij japasteidsas, ja negribeju, ka winsch ko manu. Jau biju nolizis deenu nahwes soda ispildischanai, te Lisâns peepeschi atstahja Bonjèru.

Tikai pagahjuschâ gada martâ winsch atgreesâs atpakal, un tuhlin laida klajâ sinojumu par sawu darbu panahkumeem, kas eeguwa interesètu aprindu leelisku atsinibu. Junija sahkumâ winsch taisijâs swinet sawas kahsas. Schis bija pats isdewigakais laiks! Azumirkli es biju schaubijees, waj nebuhtu labaki, winam pahri nedelas atlaut baudit laulibas un leela materiela panahkuma laimi, tak galâ atraidiju scho eedomu, lai nesoditu lihds ar winu ari jauno seewinu, kura man nebija darijuse neka launa. Weenigi winam bij jakriht man par upuri.

Es apnehmos Lisânu nonahwet trihs nedelas preeksch nolemtâs kahsu deenas.

Gadu atpakal isgudrotais plans bija weenkahrschs un tam bija droschs panahkums. Wareja paredset, ka polizijas ismeklèschanai bij japaleek bes sekmem, tik wareni materieli palihdsibas lihdsekli man netihschi bija gadijuschees. Tikai par nelaimi Lisâns wairs nedsihwoja Bonjèrâ; winsch pa naktim wairs neklejoja pa laukeem un tekam. Tadehl winsch bija jaatwilina schurpu. Wasarniza Limegas tuwumâ stahweja neapdsihwota; war buht, ka wehl bija par dauds agri pawasarâ, war ari buht, ka dahma, pehz sawa drauga aiszeloschanas tur garlaikojâs. Lisânam schis apstaklis droschi ween nebija sinams. Weselu gadu winsch bija pawadijis sweschâ semê un, tikko pahrnahzis, saderinajâs ar jaunu, bagatu meiteni, no kuras sagaidija leelu laimi. Droschi ween winsch pehrn aiszelodams no sawas senakâs mihlakâs bija schkihrees. Tatschu es palahwos us to, ka seewa, kas reis bijuse kahda jauna wihreescha mihlakâ, weegli ween atkal eesteeg wezajâ mihlestibâ, dsirdedama, ka winas senakais draugs taisas prezetees, un us to es pamatoju sawu planu.

Es spehru beidsamos solus. Es eeluhdsu Pitschâru, Harnebi un to draudsenes us to swehtdeenu, kuru biju nolizis nahwes soda ispildischanai. Tur, kur eja bija sagruwuse, es israku masu zaurumu, pa kuru wareju islihst ahrâ. Kâ jau biju domajis, eja beidsâs aisstahtâs smilschu bedrês, un kruhmi paslehpa tâs ee-eju.

Tad es Lisânam rakstiju to wehstuli, par kuru ismeklèschanas teesnesis ar jums runajis. Us labu laimi es rakstiju sekoschi:

„Preeksch kahsam kahds wehlas ar jums runat Lim. pee Bon. Swehtdeenas wakarâ eerastâ laikâ. Durwis buhs walâ. Nekawejatees! Jums jaeerodas katrâ sinâ."

Droschi Lisâns schini wehstulê newareja pasiht ne sawas draudsenes rokrakstu, ne tâs stihlu tapat winsch newareja saprast ne sawado untumu, ne seeweetes draudoscho usaizinajumu, no kuras galigi bija schkihrees un par kuru weselu gadu nebija domajis. Winsch, domajams, newareja schaubitees par to, ka wehstule nahza no winas. Winam newareja nahkt ne prahtâ, ka kahds winam slepeni bij usgluhnejis, un sinoja par wina slepeno sakaru ar mineto dahmu, un pat ja winam tas buhtu prahtâ nahzis, winsch tomehr nebuhtu warejis sinat, kas to darijis un kapehz tas tâ darits. Winsch nesinaja, ka es dsihwoju schai apgabalâ, un winam nebija ne jausmas par to, ka es wisu, ko winsch darija, biju eewehrojis. Winam waretu zeltees breesmas weenigi no wihra, kas par wehlu dabujis sinat par wina sakaru ar sawu seewu, — tatschu tahdu breesmigu laulatu draugu skaits ir mass.

Tatschu lai notiktu kas notikdams, nebija ko schaubitees, ka Lisâns katrâ sinâ nahks, jo wisai wina nahkotnei, wisai wina dsihwei un dsihwes laimei draudeja breesmas, — un tâs bij janowehrsch.

Peektdeen es sawu wehstuli aiswedu us Parisi un eemetu kahdâ loti dsihwi apmekletâ pasta kontora wehstulu kastitê. Ja es to buhtu darijis Bonjèrâ waj kahdâ zitâ apkahrtnes sahdschâ, tad pasta schtempelis slepenpolizijai buhtu warejis norahdit us manâm pehdam. Atlikuscho laiku es pawadiju ar sawu mihlako, gahdadams par to, ka wina otrâ deenâ newareja sasneegt wilzeenu: es winai tihschi nesaziju, ka brauzeenu planâ notikuschi pahrgrosijumi. Otrâ deenâ es satiku juhs un sewischki tadehl juhs usaizinaju, mani apmeklet, lai ar juhsu leezibu teesas preekschâ jo gaischaki peerahditu sawu newainibu. Es newareju paredset, ka jums teescham zelsees aisdomas.

Tad ausa atreebschanâs deena.

Weens weenigs nedroschibas un schaubu pilns azumirklis mani breesmigi nomahza. Tas bija wakarâ, man baidotees, ka Alise warbuht tomehr dabujuse sinat, kurâ laikâ wilzeens nobrauz. Breesmigâ ustraukumâ es sagaidiju ratus, kurus biju suhtijis us Bonjèru, pats nesinadams, waj schis ustraukums pamatojâs us dusmam, waj us zeribu: us dusmam par to, ka manam upuram gadijâs glahbinsch, waj us slepeno zeribu, kas zehlâs no sirds nepahrwaramâs glehwulibas, ka mani pascha isperinatee plani neisdosees. Ja Alise toreis buhtu atbraukuse, tahdâ kahrtâ aiskawedama mana nodoma ispildischanu, tad Lisâns buhtu bijis glahbts us wiseem laikeem. War buht, ka pahrzeestâs mokas un breesmigais ustraukums manu kaislibu buhtu remdinajuschi; droschi ween es otru reisi wairs nebuhtu eegahjees tik sahpigu juhtu dselmê.

Alise neatbrauza. Wiss bija gataws. Es sinaju, ar kuru wilzeenu Lisânam bij jaatbrauz, zik ilgam laikam bij japaeet, kamehr winsch buhs sasneedsis dahrsa mahrtinus, zik dauds laika man pascham wajadseja, lai noeetu lihds sinamai weetai. Kad bija peenahzis azumirklis, kurâ man bij jaatstahj weesi, es atwadijos un aisgahju.

Drehbes, kuras uswilku un eerozi, kuru leetoju, biju nopirzis kahdâ leelâ Parises basarâ, kurâ ik deenas pa tuhkstoscheem zilweku nahza un gahja. Es tos biju eegahdajis jau labu laiku atpakal, un lai mani sulaini tos netihschi neuseetu, es tos paglabaju slepenajâ ejâ. Tur bija lehtas bruhnas bikses, tahda pate bluhse, zepure, kura apsedsa manu galwu lihds azim, mihksti ahdas zimdi, kureem manas rokas bija jasargâ no skrahpejumeem, un plahnas audekla kurpes, kas manus solus padaritu nedsirdamus.

Tikko biju atstahjis istabu, wisa mana meesa, tâ sakot, pahrwehrtâs par automatisku aparatu. Manas domas ne azumirkli negrosijâs, it kâ no nenokratama spaida usturetas weenâ weenigâ wirsseenâ, peeri man saschnaudsa neredsama dselsis stihpa, un scholki zeeschi saspeedâs kopâ. Tihri bes manas gribas un prahta meesa weena pate ispildija sen nodomato un daschâs dalâs ismehginato programmu.

Weenlihdsigi kustedamees, es nokahpu pa dselsis kahpenem un pa akmena trepem. Apakschsemes ejâ es taisni sem Sènas gultas eebahsu kahdas lihdspanemtas dinamita patronas eepreeksch isredsetajâ muhra schkirbâ, jo, atgreesees atpakal, es nodomaju ispostit scho manam planam tik nepeezeeschamo eju. Weegli wareja notikt, ka kahds netihschi usgahja zaurumu, kuru es biju israzis otrâ pusê smilschu bedrê, un kahds sinkahrigs, kas buhtu nokahpis un pa eju atnahzis lihds manam ihpaschumam, buhtu warejis west teesas us manâm pehdam. Tadehl es biju nodomajis welwi ispostit, lai eja peepluhstu pilna ar uhdeni. Kad ta pilnigi buhs peepluhdinata, tad par mana noslehpuma atklahschanu wairs nebija ko domat.

Rihbeens, kas notika dinamitam sprahgstot, bija stipraks, nekâ biju domajis. Lejâ us reisi eeplühda milsigs uhdens daudsums. Schai eksplosijai ari bija negaiditâs sekas, ka pee Porta-Wileza sluhscham pahrsprahga kahdas tehrauda plahtes, — apstaklis, kuru wehlak usskatija par rihbeena zehloni.

(Turpmak beigas.)

Sihkumi.

Papira muzas. Seemel-Amerikas Saweenotâs Walstis jau kopsch laba laika isgatawo papira muzas. Muzas ir loti isturigas un noderigas miltu usglabaschanai. Schahdu muzu isgatawoschana isnahk loti lehti. No peezi tonneem papira massas war isgawot 1600 muzas. Amerikâ bes tam no papira wehl isgatawo keegelus, laiwinas, skursteenus un pat weselas ehkas. Ar laiku papirs eegrosisees tihri par „uniwersal-weelu".

Pet. K—lis.

Bibliografija.

Redakzijai eesuhtitas schahdas jaunisnahkuschas grahmatas:

„Behrnu pasaule". Julija Deewkozina sakopojums. 1. grahmatina. Rigâ, 1902. Julija Deewkozina apgahdibâ. — 52 lap. p. — Maksâ 15 kap., us ihsti glihta papira — 25 kap.

„Swaigsnites". Swehtku grahmatina. Julija Deewkozina sakopojums. („Behrnu Pasaules" biblioteka Nr. 1.) Rigâ, 1902. Julija Deewkozina apgahdibâ. — 16 lap. p. — Maksâ 5 kap., us ihsti glihta papira — 7 kap.

Taisnibas mekletaji. Skatu luga trijâs zehleenâs, preeksch behrneem. Sarakstijis J. Akuraters. („Behrnu Pasaules" biblioteka Nr. 2.) Rigâ, 1902. Julija Deewkozina apgahdibâ. — 20 lap. p. — Maksâ 10 kap., us ihsti glihta papira — 12 kap.

Teiksmu walsti. Pasaku ainas un skati behrnu skatuwei. Sarakstijis H. Rihtinsch. Rigâ, 1902. A. Purpetera apgahdibâ. Maksâ 15 kap.

Pehdejôs pahra gadôs ween tur bijuſchi wairaki tahdi gadijumi.

Turzija. Turzijai ſagaidamas atkal jaunas likſtas un keſas. No Aleksandrijas ſino, ka Sarkanâ juhrâ Turku laupitaji uſbrukuſchi kahdam Anglu tirdſneezibas kugim, pee kam weens matroſis nokauts. Anglijai nu atkal labâ iſdewiba, maltees Turzijai uſ nebehdu wirſû.

Amerika. Tſchikagâ iſzehlees pagahjuſchâs nedelas otrdeenâ „Linkolna weeſnizâ" uguns-grehks, pee kam dabujuſchi galu 28 zilweki.

Maroka. No Tanſcheras ſino, ka Marokas ſultanam bijuſe gruhta kauja ar Kabilu dumpineekeem. Sultans pats beſ maſ tizis ſaguhſtits, un wina kara ſpehks zeetis leelus ſaudejumus.

Riga.

Widſemes gubernas wezakais fabriku inſpektors, galma padomneeks Bikows eeradees Rigâ un uſnehmees ſawu amata peenahkumu iſpildiſchanu.

Baltijas un Pleſkawas-Rigas dſelſzela preekſchneeks, inſcheneers ihſtens walſts-padomneeks Kajanus ſeſtdeen atbrauza no Peterburgas Rigâ, lai iſſchkirtu ſche daſchus ſwarigus jautajumus.

Rigas eparkijas garidſneeku XXV. ſapulzi atklahja ſeſtdeen, 23. nowembrî.

Literaturas Fonda iſrihkojumu wakar atklahjot, J. Kreizberga kgs aiſrahdija, ka Literaturas Fonda walde, eeſahkdama ſarihkot ſchos ſeriju wakarus, zerejuſe, ka publika tos ſilti pabalſtiſchot, kuplâ ſkaitâ tos apmekledama. Tomehr pagahjuſchâ wakara wahjais apmekletaju ſkaits it kâ leezinot, ja nu ari ne gluſchi par intereſes truhkumu, tad tomehr par ſchahdas intereſes ſchaurumu. Tatſchu Literaturas Fonda walde zerot, ka ſchahda intereſe turpmak radiſchotees.

T. Seiferta (Teodors) kgs turpinaja ſawu intereſanto apſkatu par Latweeſchu literaturu 19. gaduſimtena pehdejâ gadu deſmitâ, ſchoreiſ apſkatidams tautiſkâ laikmeta pehztetſchu epiſko dſeju. Starp ſcha laikmeta epigoneem wiſrakſturiſkakais un eewehrojamakais ir Jekabs Lautenbachs-Juhſminſch. Tas dſimis 3 gadus agrak par Auſekli, tatſchu Auſeklis jau bija kluwis ſlawens, kad Lautenbachs wehl bija gluſchi nepaſihſtams. Pa wiſu ſcho laiku Lautenbachs tikai mahzijâs un nowehroja Latweeſchu gara dſihwi, lihdſ 1879. g. winu eezehla Jurjewas uniwerſitatê par Latweeſchu walodas lektoru. Uſ ſawâm ſtudijam par Latweeſchu gara mantam L. war buht lepns, uſ tàm tas dibinaja ſawu dſejneeka darbibu. Lautenbacha ſlawu nodibinaja wina „Salkſcha lihgawa", kas eeguwa loti leelus panahkumus. Pateeſt, tai ari newar leegt ſawas wehrtibas, ta ir wiſzaur intereſanta un ſneedſ ari daſchu labu eſtetiſku baudijumu. Lautenbachs ſche nehmis teikas tikai par weelu un tàs uſ ſawu roku apſtrahdajis, netrauzedams ſtihla weenibu. Bet truhkſt ſche epiſkâ ſtihla, darbiba ſche naw dſejiſki tehlota, un ja laſitajs to grib pilnigi ſapraſt, tad tam jaeedomajas teiku laikôs, jaſtudê teiku walſts. 1885. g. iſnahza „Deews un Welns", kas uſſkatams kâ „Salkſcha lihgawâ" eeſahkto teiku walſts ſtudiju tahlaks auglis. 1891. gadâ ſahka iſnahkt „Neebriſchu Widwuds", ſchis Lautenbacha muhſcha darbs. Leels pulks Latweeſchu tautas teiku ſche ſaweſts ſakarâ, tà ka tas pateeſi buhtu ſauzams par tautas epu, ja tikai te buhtu iſnahzis weengabala mahkſlas darbs. Bet galwenajâm perſonam ſche truhkſt noteikta rakſtura, ſewiſchkas ihpatnibas, darbibai truhkſt eekſchejas weenibas. Pantmehrs ir paſcha Lautenbacha darbs un pateeſi tautiſks, kur ſaweenojas tautas dſeeſmu trochaji un daktili. Bet ſtahſtiſchanas weids ir weetam pahrak proſaiſks, weetam ſentimentals, tà ka ari ſchai ſinâ truhkſt ſtihla weenibas, ihſti epiſkâ ſtihla. Truhkſt ſche apſtrahdataja, kas wiſu ſaweenojis ſawâ dſejneeka ihpatnibâ un tad ſneedſis atdſihwinatu dſejas darbu. Tautas eps tur buhtu iſnahzis tikai tad, ja pee ſchâs weelas buhtu kehrees ſchahds apſtrahdatajs tanîs laikôs, kad tautas dſejas raditajs gars bija tautâ wehl dſihws, kad teiku, paſaku un tautas dſeeſmu paſaule bija ari tautas gara paſaule, kurâ ta dſihwoja, domaja un raſchoja. „Neebriſchu Widwuds" ſchai ſinâ nahza par wehlu. Tà ſchis ar leeleem nodomeem ſahktais un ar leelu uſzihtibu paſtrahdatais darbs palika puslihdſ ne-eewehrots un nelaſits. Kas ſchaurâs robeſchâs grib eepaſihtees ar Latweeſchu jaunakàm teikam un nebaidas no daſchadàm ſtihla neweenadibam, war laſit „Neebriſchu Widwudu". Tur atrodami daſchi tautas fantaſijas tehli un daſchi gabali dſejas, lai gan wiſi tehli naw tautas un wiſa dſeja naw pateeſi ſajuſta. Leelâ darba maſos panahkumus redſedams, Lautenbachs nolika ſawas dſejas kokli, kad tas weſelu gadu deſmitu Latweeſchu dſejas laukâ bija walbijis. Lautenbacha ſtahſteem naw dſilu, plaſchu domu par pamatu, un tikai reteem preekſchmeteem peemiht attehlojumâ kaut kas tihpiſks. Ari ſtahſtôs L. zenſchas atraſt Latweeſchu dſihwê kaut ko ſpezifiſki tautiſku. Lautenbacha tautiſkâ, ſpilgti wirdſoſchâ krahſa ſpehja wiſu apklaht, neween maſ mahzito tautas lozeklu azîs, bet ari pee augſti mahziteem wihreem un ihſteem mahkſlineekeem. Tautiſku apſinu un lepnumu L. wiſadâ ſinâ weizinajis, un tas preekſch wineem laikeem beſ ſchaubam eewehrojams nopelns.

Lautenbachs maſumâ ir Eduards Seibots. Ari te wadijuſe maſak mahkſlineeka ſajuhta, nekâ dſihſchanâs pehz kaut ka tautiſka. Ari Seibota „Starôs iſ ſenatnes" noteiktu iſſtrahdatu tihpu un dſejiſki tehlotas darbibas naw. Ir nekit mahkſlineeka ſajuhta manama wina romanzês un baladês. Daſchàm dſejiſkàm gleſnam iſ tagadnes ir noteikta nokrahſa un ſaws dramatiſms, ari ſawa morale. Tomehr ideju dſiluma un ihſtàs mahkſlineeka iſweizibas pee Seibota neatrodam, ari ne wina lirikâ. Kuhda dala Seibota ſtahſtu ir ſawâ ſinâ dokumenti iſ Latweeſchu ſtudentu dſihwes. Seibota ſtahſti iſ tautas dſihwes war laiku pakawet un pamahzit, bet winôs naw neka, kas ſewiſchki patikâ.

Starp tautiſkâ laikmeta preekſchtetſcheem ſtahſtu dſejâ ir ihſts dſeeſmineeks — Sudrabu Edſchus. Winſch nebrauza pa eeraſtàm ſleedem, neaiſnehmâs ne no tautas dſejas, ne no preekſchtetſcheem, bet tas ir patſtahwigs, originels dſejneeks. Ari Sudrabu Edſchus dſihwibas dſirkſtele ir tehwijas mihleſtiba, bet winſch neſkatijas tikdaudſ teiku ſenatnê un deewu walſti, kâ wehſturê. Latweeſchu wehſturê bija maſ, kas waretu prahtu pazilat; tapehz winſch greeſâs pee radu zilts, Leiſcheem, un eejuſminajâs par winas waronu laikmetu un winu bojâ eeſchanu. Sudrabu Edſchus ſenatnes waroni un ſeeweetes naw nekahdi norobeſcholi, ihpatneji rakſturi. Tee ir juhſmu tehli, dſihwi, peewilzigi, burwigi, tikpat kâ tàs ſwaigſchnu naktis, tàs ſwehtnizas un tàs kapenes, kur wini parahdas. Sudrabu Edſchus dſeedojumeem iſ ſenatnes tad ari naw tihrs epiſks rakſturs, bet tur ſtipri parahdas ir lirikas, ir dramas elementi. Straujâ rituma un bagatu atſkanu ſinâ Sudrabu Edſchus ir ihſts meiſtars, pee ka war eet mahzitees. Winſch nepalaiſch garam ſituazijas, kur war likt juhtam liriſki iſpluhſt. Atminas un nahkotnes nojauſmas apnem wina waronus zela juhtis. Reiſ pahrzehlees uſ Leiſchu un Slahwu ſenatni, Sudrabu Edſchus eedſiklnajâs Polu literaturâ, darija Latweeſcheem pee-ejamus labakos Polu dſejneeku darbus, ſarakſtija apſkatu par Latweeſchu rakſtneezibu kahdam Polu laikrakſtam. Winſch tà tad uſluhkojams par labako Slahwu literaturu paſineju ſtarp Latweeſcheem un par wiſſpehjigako un ſapratigako wezakâs Slahwu dſejas pahrdehſtitaju Latweeſchu literaturas druwâ. Bet Sudrabu Edſchus wis nekawejas ſenatnê un ſweſchumâ ween. Gàreem dſejas gabaleem ir par preekſchmetu tagadne un dſimtene. Sawôs ſtahſtôs S. E. aiſnehmis daſchadas ſadſihwes parahdibas, aprakſtijis tàs intereſanti, bet ne ar tik leelu mahkſlineeka ſpehju, kâ ſawôs dſeedajumôs. Winſch ir redſejis ſadſihwes nopeetnâs puſes, zilweku zihnu par uſturu, par gara gaiſmu, par ſawu perſonu. Redſam ari gabalus iſ ſkolotaju dſihwes, winu zihnas ar apkahrtni, ar truhkumu, ar gara ſakropkoſchanu. S. E. ir ar dedſibu un ſpehju ſahzis, ar nopeetnibu un weikſmi joprojam pee ſawa darba kehrees, un wina rakſtôs ir wina laika zenteeni eeſihmeti ſpoſchakeem un paleekamakeem burteem, nekâ pee wina tuwakeem beedreem.

Beidſot preekſchlaſitajs mineja K. Mühlenbacha tulkoto Homera „Odiſeju". No ſcha darba iſnahkuſchi tikai 8 dſeedajumi. Daudſ ir, kas grib buht dſejas zeenitaji, dſejas paſineji, dſejas kaleji, bet maſ ir to, kas grib laſit Homera dſeju, to pilnigako, kahda jebkad zilweku widû zehluſes. Teeſcham noſchehlojama publikas weenaldſiba ſchai ſinâ. Leela dala pawirſchibas muhſu dſejâ ſuſtu, ja wiſi muhſu dſejneeki dabutu pareiſu jehdſeenu par Homera dſeju. „Odiſejâ" redſams, kâ paſaule kahrtojas un kuſtas ihſta dſejneeka azîs, kâ zilweki parahdas un darbojas, kahdi tee ir, kahda winu dſihwe un apkahrtne. Zilweks top eekſchkigi bagats, palaſidams pahris lapas no Homera dſejas. Ja no ſchahdas dſejas atrodam apluhkojamâ laikmetâ tikai kahdus gabalus, tad pahrleezinamees, ka mums winâ ir wehrtis pehz kaut ka wairak raktees, nekâ tikai pehz pahrdſihwotas wehſtures. (Turpmak beigas).

Literaturas fonda iſrihkojumu beſ Teodora kga preekſchlaſijuma un Kreizberga kga nolaſitâ Wiſuka iſſtrahdajuma wehl tuplinaja ar deklamazijam Wahrna-Skaidrites kdſe, nolaſidama Seibota „Swaneſaru", Dubura kgs ar Lautenbacha dſejoleem, un Freimana kgs ar Sudrabu Edſchus „Keiſtuta loms". Rigas Latw. Beedr. dſeedaſchanas koris, teizami noſkandinaja daſchas tautas dſeeſmas un Wihtola eewehrojamo „Gaiſmas pils", kura bij jaatkahrto uſ publikas wehleſchanos. Publiku beidſot pahrſteidſa „Orkeſtra Nodalas" preekſchneſumi, kuri pirmo reiſi wakaru puſchkoja. Publiku loti uſſautrinaja ragu kwarteti ar jautro un ſehro tautas dſeeſmu melodiju garu garo wirkni. Ne tik labi patika fagota ſolo, tadehl ka ſchis inſtruments maſ der ſolo gabalam. — Turpretim baſunes ſoliſtam bij jadod gabals wehl peedewam. Wakaru jauki noſlehdſa baſunes un fagota duets. Wakars bija tik bagats daſchadeem deklamatoriſkeem un muſikaliſkeem preekſchneſumeem, ka pehdejee ween waretu pildit weſela konzerta programmu. Publika ar wiſeem preekſchneſumeem bij loti apmeerinata. Tadehl jazer, ka uſ nahkoſchu iſrihkojumu publika eeradiſees daudſ kuplakâ ſkaitâ. X.

„Auſekla" ſihtwakara literariſkâ wakarâ, Wehrmana parka mineraluhdenu eeſtahdes ſahlê, J. Deewkozinſch runâs par tautas ſkolam un iſglihtibu. Pehz tam iſſkaidros ſtarp ziteem, jautajumu: Waj Darwina iſklaſes teorijai kahda noſihme zilweku ſabeedribâ?" Wakaru wadis O. Rihgrandeetis. Sahkums plkſt. 9 wakarâ.

Ewangeliſkâs Atturibas Beedribas familijas wakarâ muſikas ſkolotaja Thurſa kunga wadibâ jaukts koris noſkandinaja ar labu weikſmi wairakas dſeeſminas. Pehz tam ſekoja daſchadi preekſchneſumi, deklamazijas, jautajumu iſſkaidroſchana u. t. t. Publikas bija eeradees milſums, tà ka plaſchâs beedribas telpas bija lihdſ beidſamai weetinai aiſnemtas. —u.—

Weetejàm Sarkanà Kruſta eeſtahdem par labu, 4. dezembrî, plkſt. $^{1}/_{2}$8 wakarâ, Leelâs Gildes ſahlê buhs muſikaliſks wakars. Pee iſrihkojuma peedaliſees dſeedataja fon Niſſen-Stone, un Pawlawas (klaweeres) kundſes, Smoljana (klaweeres), Nedeſka (klaweeres), Riegena (dſeedaſchana), Sekiwanowa (wiolontſchello), Uka (wijole) kgi un Kreewu teatra mahkſlineezes un mahkſlineeki: A. J. Aſogorowas un M. K. Rokſanowas kdſes un P. L. Wulſa, J. W. Belgorodſka un N. N. Michailowſka kgi. Beſ tam ſpehlês Leelkreewu diletantu orkeſtrs O. R. Hagena wadibâ. Biletes makſa 1 rbl. gabals, un tàs war dabut pee komitejas lozekleem, kâ ari iſrihkojuma deenâ pee kaſes. 6. dezembrî, no plkſt. 2 lihdſ 9 wakarâ buhs behrnu ſwehtki

Sewiſchka zelu miniſtrijas kommiſija ſchodeen apſkata pakmahjas un dſihwojamàs ehkas, kas pagahjuſchâ wakarâ uſzeltas zentralâ pretſchu ſtazijâ. Apgaiſmoſchana jaunajâ pretſchu ſtazijâ buhs elektriſka.

Generalmajors Doppelmeiers nowehlejis teſtamentâ, kâ „Now. Wremja" rakſta, Peterburgas pilſehtas waldei beſmakſas laſitawu, lehtu tehjnizu un ehdeenu namu eerihkoſchanai 17,400 rbl. Tikpat leela ſumma eſot nolemta **Rigai.**

Elektriſko eelu dſelſzelu ſatikſme ſtarp pilſehtu un Tornakalnu, kâ „Riſchſk. Weſtn." ſino, beidſot tatſchu tikſchot eerihkota. Scha jautajuma iſſchkirſchana nowilzinajuſês aiſ ta eemeſla, ka inſcheneeru walde bija pret pilſehtas waldes nodomam, eerihkot dambi elektriſkajeem eelu dſelſzeleem tajâ weetâ, kur agrak bijis Koberſkanſtes zeetokſnis. Jautajums par ſcho leetu gan wehl naw galigi iſſchkirts, tomehr pilſehtas galwat, Armiſtedta kgm, iſdewees dabut atlauju, pagaidam eerihkot tramwaja ſatikſmi pa ſcho dambi, pee kam dambis japaſemina par diwi pehdam. Tornakalna eedſihwotaji par ſcho ſinu, ſaprotams, war tikai preezatees, jo elektriſkais tramwajs wineem ſatikſmi ar pilſehtu eewehrojami atweeglinâs.

Brauzeju ſatikſme pa ledu ſtarp pilſehtu un Saku ſalu jau eeſahkuſês.

Rigas pilſehta 1901. gadâ no pontonu tilta eenehmuſe 1) pawiſam 67,047 rbl. 5 kap., kamehr iſdewuſe 12,418 rbl. 28 kap., tà ka ſkaidrais eenehmums no tilta ir 54,633 rbl. 83 kap. Tilta uſtureſchanai un iſlaboſchanai iſdots 37,598 rbl. 24 kap., pee kam ſkaidrais atlikums 1901. gadâ palizis 17,035 rbl. 58 kap.

Naſcha waronis. Aiſwakar Reweles un Ehrglu eelu ſtuhrî Nr. 91, Renharta darbnizâ, min. nama dworniks eeſahka kautees un ar naſi deeſgan gruhti eewainoja ſemneeku Karli Wanagu, kuru nogahdaja ta dſihwoklî. Naſcha waronis ſaukts pee atbildibas. —rgs.

Rewolwera upuris. Wakar Reimerſa eelâ Nr. 1 Berdizſchewas maſpilſonis A. L., kurſch bija eeradees weeſôs pee ſaweem paſihſtameem, min. nama alejas weetâ ar rewolweri eeſchahwa ſew labôs deniôs un bija uſ weetas pagalam. Mironi nogahdaja iſmekleſchanas nodalâ. —g—.

Apzeetinaſchana. 23. nowembrî polizija apzeetinaja 23 perſonas, kuras nemtas iſmekleſchanâ. Daſchas no tàm nodotas aiſſuhtiſchanai uſ winu peederibas weetam. —rgs.

Wilzeenu nokaweſchanâs. Pehdejâs deenâs gandrihſ neweens paſaſcheeru wilzeens, kas nahza no Pleſkawas waj Dwinſkas, nepeenahza Rigâ noliktâ laikâ. Tà aiſwakar wakarâ no Dwinſkas nahkoſchais wilzeens Nr. 7 peenahza wehlak 1 ſtundu un 45 min. Wilzeens bija nokawejees pee Likſnas ſtazijas. —s.

Nelaimes atgadijumi. Pagahjuſchâs ſeſtdeenas pehzpusdeenâ Teatra bulwara un Kalku eelas ſtuhrî weſuma ſuhrmanis Nr. 41, Kriſtaps Wilhelmſons neuſmanigi braukdams pahrbrauza Wahzijas pawalſtneeku Bernhardu Klaſonu. — Tanî paſchâ deenâ Rigas maſpilſonis Eduards Goeſchels Marijas un Romanowa eelu ſtuhrî pahrbrauza Wahzijas pawalſtneezi Mariju Will, kurai ſmagi eewainoja labo kahju. Brauzeju aptureja un ſaukts pee atbildibas. — 23 nowembrî ap plkſt. 3 pehz pusdeenas pee Mihlgrahwja ſtazijas manewrejoſchais dſelſzela wilzeens uſbrauza wirſû 44 gadus wezajam ſtrahdneekam S. Meſchnakam, pehdejam nobraukdams abas rokas un ſadragadams kreiſo kahju. Smagi eewainoto pehz pirmâs palihdſibas ſneegſchanas dſelſzela ambulanze nogahdaja ſlimnizâ. Eewainotâ dſihwibai draud breeſmas. Jſmekleſchana eeſahkta. —rgs.

Sahdſibas. Leelâ Smilſchu eelâ Nr. 36 iſ ſtahrdneeku meiſtera Hochberga darbnizas nakti uſ 24. nowembri iſſagti daſchadi miſina trauki un ziti peederumi. H. par wainigu pee min. ſahdſibas uſdewis ſawu agrako ſtrahdneeku E. K., kurſch noſudis un teek meklets. — Wakar Katoku baſnizâ, Leelâ Katoku eelâ, kahds Joſefs Wolnutſchers ſewneezei Olgai W. iſ kabatas iſſaga naudas maku ar naudu. Sagli peekehra, naudas maku un naudu tam atnehma un paſchu nogahdaja droſchâ weetâ. —rgs.

Ugunsgrehki. 22. nowembra pehzpusdeenâ ugunsdſehſeji tika aizinati uſ Walnu eelu Nr. 20, kur Karla Jaucha namâ Luija Lundmana wihna tirgotawas pagrabâ pee aiſſaluſcha uhdens wada atkauſeſchanas bij eeſahkuſchas degt ap uhdens wada truhbu apliktâs ſahgu ſkaidas. Uguni nodſehſa drihſumâ atſteiguſês ſkrejoſchâ kolonna un Peterburgas Ahrrigas ugunsdſehſeji. Saudejumi wehl neſinami. Nams apdroſchinats, — 23. nowembrî, ap plkſt. 4 pehz pusdeenas, Annas muiſchas eelâ (Jelgawas Ahrrigas 2. polizijas eezirknî) nodega ſemneeka Karla Klawina diwi koka namini. Ugunsgrehka zehloni neſinami. Saudejumi pahri par 1000 rbl. — 24. nowembrî, ap plkſt. 6 wakarâ, Zehſu eelâ Nr. 34 eeſahka degt Petera Juliſa ſihku pretſchu weikals. Uguns bija iſzehluſês no neuſmanigas apeeſchanâs ar to un ſabojaja weikala greeſtus, grihdu un leelu dalu pretſchu. Nams apdroſchinats par 5000 rbl. un Juliſa preces par 900 rbl. — Saudejumi wehl naw uſdoti. — Schorihſt, ap plkſt. 3, Almenu eelâ Nr. 28, ſemneeka Staniſlawa Tamaſa dſihwoklî no lampas eeſahka degt dſihwokla greeſti un nama jumts. Drihſumâ eeradâs Jelgawas Ahrrigas ugunsdſehſeji, kuri pehz kahdas puſſtundas uguni nodſehſa. Saudejumi wehl naw aprehkinati. R—.

Jſrihkojumi. Schodeen: Pilſehtas Wahzu teatrî Reinhardta operete „Das ſüße Mädel". Operu zenas. Sahkums plkſt. $^{1}/_{2}$8 wakarâ. — Wehrmana parka ſeemas dahrſâ leels konzerts. Sahkums plkſt. 8 wakarâ. — Starptautiſkâ panoramâ (Leelâ Grehzineeku eelâ Nr. 8) alnas no Reinas upes. Atwehrta no plkſt. 10 rihtâ lihdſ plkſt. 10 wakarâ.

Otrdeen, 26. nowembrî: Pilſehtas Kreewu teatrî akteera Gruſinſka beneſize. Jſrahdis A. N. Oſtrowſka komediju „Meſchs" („Лѣсъ"). Sahkums plkſt. $^{1}/_{2}$8 wakarâ. — Pilſehtas Wahzu teatrî „Jm bunten Rock". Skatu lugu zenas. Sahkums plkſt. $^{1}/_{2}$8 wakarâ. — Wehrmana parka ſeemas dahrſâ walſu wakars. — Sahkums plkſt. 8 wakarâ. — Wehrmana parka mineraluhdenu eeſtahdes ſahlê „Auſekla" literariſks wakars. Sahkums plkſt. 9 wakarâ. — Starptautiſkâ panoramâ ta pate agrakâ programma.

Tirdſneeziba un ſaimneeziba.

Baltijas un Rigas Orlas dſelſzela eeneſiguma maſinaſchanâs nomanama jau otru gadu. Scha gada pirmajâ puſê Rigas-Orlas dſelſzelſch atmetis ſkaidras pelnas par 2.438,108 rbl. maſak, nekâ pagahjuſchâ gada pirmajâ puſê. Baltijas dſelſzelſch atmetis ſchai paſchâ laikâ ſkaidras pelnas par 488,629 rbl maſak, nekâ gadu eepreekſch. Tahda pate eeneſiguma maſinaſchanâs nomanama ari uſ ziteem Baltijas oſtu dſelſzeleem, kâ uſ Nikolaja un Leepajas-Romnu dſelſzeleem, no kureem pirmais tajâ paſchâ laikâ atmetis 3.041,639 rbl. un otrais 1.078,726 rbl. maſak ſkaidras pelnas, nekâ gadu agrak. Wiſi ſchee tſchetri dſelſzeli atmetuſchi ſcha gada pirmajâ puſê ſkaidras pelnas par 7.047,102 rbl. maſak, nekâ gadu eepreekſch.

Kugu nelaimes. Pagahjuſchâs nedelas ſahkumâ un agrak ploſijuſês warenas aukas gar Wakar-Eiropas kraſteem, no Portugales lihdſ Orkney ſalam, padaridama kugneezibai leelu poſtu. „Ship. Gaz." ſin ſinot par wairakàm kugu wrakàm gar Franzijas, Anglijas un Belgijas kraſteem, kâ ari wairaki Frantſchu ſwejneeki gahjuſchi bojâ Uſchantes apgabalâ. Tapat wairaki apgahſti kugi redſeti Seemel-juhrâ no garam brauzoſcheem kugeem.

Schai aukai par upuri kritis kugneezibas beedribas „Auſtras" kugis Linda Morgenroden, kurſch nogrimis Biſkajas juhras lihzî. Laudis wiſi glahbti un noweſti Franzijas oſtâ Cettê, no kureenes kapt. J. Grahwels, lihdſchinejais kuga waditajs ar telegrammu 23. nowembrî paſinojis ſcho nelaimes gadijumu kuga ihpaſchneekeem. Stahl, kapt. Stahls, zelâ no Dahouetes uſ Liſabonu, ſlikta laika dehl, 20. nowembrî eeſteidſees Plymutê nogaidit labaku laiku. Kugim wehtrâ ſaplaſitas daſchas ſehgeles un padariti ziti ſihki apſkahdejumi. —n.

Teatrs un muſika.

Latweeſchu teatrs. Wakar iſrahdija Auguſta Wahrnas-Wahrtina pahrſtrahdato lugu „Tilumibas waronis". Luga eeguwa pee ſwehtdeenas publikas wehl leelaku peekriſchanu nekâ darba deenâs iſrahdot. Publikas bija daudſ.

Treſchdeen, 27. nowembrî iſrahdis no jauna eeſtudetu „Skopulis". Joku luga 5 zehleenôs no Moljêra. Tulkojuſe Seemzeeſchu Marija.

Kreewu teatrî ſchonedel ſchahds repertuars: otrdeen, 26. nowembrî D. J. Gruſinſka beneſize ar A. N. Oſtrowſka komediju „Meſchs" („Лѣсъ"); treſchdeen, 27. nowembrî M. Gorkija dramatiſkâ ſkize „Pilſoni" („Мѣщане"); zeturtdeen, 28. nowembrî J. S. Turgenewa komedija „Brokaſts pee muiſchneezibas preekſchneeka" („Завтракъ у предводителя") un Krjukowſka joks „Karolewa mehbeletas iſtabas" („Меблированныя комнаты Королева"); peektdeen, 29. nowembrî J. S. Turgenewa komedija „Mehneſis ſahdſchâ" („Мѣсяцъ въ деревнѣ"); ſeſtdeen, 30 nowembrî H. Sudermana drama „Lai dſihwo dſihwiba!" („Да сдравствуетъ жизнь!"). Sahkums wiſâm iſrahdem pulkſt. $^{1}/_{2}$8 wakarâ, beigas ap pulkſt. 11. nakti.

Jelgawas dſeedaſchanas beedriba „Lira" ſarihkoja ſeſtdeen, 23. nowembrî Rigas Latw. Beedribas ſahlê eewehrojamu konzertu, kurſch leezinaja ne ween par „Liras" kora droſchumu, bet ari par winas wadona, brihwmahkſlineeka O. Kaulina kga ſmalko muſikalo gaumi, droſmi un retàm dirigenta ihpaſchibam. Konzerts eeſahkâs ar Jurjana Andreja ſpara un dſihwibas pilno „Deews, dod muhſu tehwa ſemei". Pehz ſchi latwiſkâ eewada ſekoja Latweeſchu publikai wiſai maſ wehl paſihſtamâ Dahnu komponiſta Gades „Meſchtehwa meita", kura bij konzerta zentralais nummurs. No paſcha ſahkuma jau manijàm, ka pee ſchi deeſgan gruhtâ un leelâ darba ir koris, ir dirigents kehruſchees ar nopeetnu mihleſtibu, kura nogrembejas kompoſizijas dſilumôs un eewehro wiſus winas ſmalkumus un noehnojumus. Dirigenta takts ſiſlis ari prata korim iſwilinat jo maigus piano un jo ſpehzigus fortissimo, tà ſakot, rotadamees. Ar tahdu kori war pateeſi rahditees ari muſikali iſglihtotas un iſlutinatas publikas preekſchâ. Mums taiſni ari tas patika, ka kora balſis bij labi iſlihdſinatas, tà ka newarejàm dſirdet dominejoſchas balſis, kas loti beeſchi trauzê kopeeſpaidu harmoniju. Ja jau koris mums pilnigi apmeerinaja, tad ſewiſchki tas teizams par abâm ſoliſtem: B. Schetnewu-Poſcharſkaju kdſi (ſoprans) un M. Wiegnera kdſi (mezo-ſoprans). Pirmâ dſeedaja „Meſchtehwa meitu", otrâ „Alwja mahti". Schetnewa-Poſcharſkaja ir dſeedataja, kura pilnigi pahrwalda ſawus balſs lihdſeklus un prot dot daſchadàm ſajuhtam un juhtam rakſturiſku iſteikſmi. Zik maigi un mihloſchi bij meſchtehwa meitas balſs Alwi uſ deju aizinot, tik greeſigs un duſmu pilns tas ſkaneja, nepaklauſigajam Alwim poſtu un ſehrgas nowehlot. Ne maſak mums patika Wiegnera kdſes maigais, mihkſtais mezo-ſoprans Alwja mahtes partijâ, jo zeen. mahkſlineeze teizami iſpildija ſawu lomu. Ja mahtes ſahpes un iſſamiſums redſot dehlu eewainotu, buhtu wairak uſſwehrts, tad newaretum labaku Alwja mahti wehletees. A. Kaltina kgs (baritons) Alwis loteiâs, kur wajadſigs ſpars un wingrums, patika mums loti labi, ne tik labi dſili liriſkâs partijâs, kurâs buhtum wehlejuſchees wairak ſirſnibas un ſiltuma.

Konzerta pehdejâ gabalâ, Mendelſona „Loreleijâ", — lauwas dala bij Schetnewai-Poſcharſkaja kdſei, kura dſeedaja Leonores partiju, ar merwi un ſajuhſmibu. Ari ſchai gabalâ koris weiza ſawu gruhto uſdewumu ar teizamàm ſekmem. Nekahds brihnums, ka pehz konzerta publikas aplauſi nemaſ negribeja beigtees, eekam O. Kaulina kgs, Schetnewa-Poſcharſkaja un Wiegnera kdſe nebija wairak reiſes parahdijuſchees. Ari Kaltina kgs tika iſſaukts.

A. Kaulina kgs war lepns buht uſ konzerta mahkſlas panahkumu. Kâ nepaſihſtamu weeſi publika to wehſi ſanehma konzertam ſahkotees, kâ wiſu ſimpatiju eeguwuſchu, to ſilti, neleekuloti godinaja ta pate publika pehz konzerta. Mehs tik waram peeſihmet, ka ta bij alga pehz nopelna, un kâ nahkoſchu reiſi, ja Kaulina kgs ar ſawu droſcho kori muhs, Rihdſeneekus, atkal apzeemos, tad mehs wina rihkojumu apmekleſim daudſ, daudſ kuplaki, jo nu droſchi ſinam, kahdus zeema kukulus prot mums atneſt Jelgawneeki.

Teeſleetu nodala.

Rigas apgabalteeſas 1. kriminalnodalas ſehdê, pirmdeen, 26. nowembrî, iſteeſâs ſchahdas apſuhdſibas:
1) pret noſauluſchos par Annu Braunſchtow — uſ ſ. l. 951. p. pam. (par klaidonibu);
2) pret Willi Wihtolu un Emilu Kalau — uſ ſ. l. 1647. p. 1. dal. 1. pkt. pam. (par ſahdſibu ar eelauſchanos apdſihwotâ ehkâ);
3) pret ſemneeku Jekabu Kreuſowu — uſ ſ. l. 1465. p. 1. dal. pam. (par nonahweſchanu pee kauſchanâs);
4) pret ſemneeku Andreju Biſkopu — uſ ſ. l. 1642.p.pam.(par atklahtu aplaupiſchanu ar waras darbeem);
5) pret Antonu Monkſchmillo — uſ ſ. l. 1531. p. pam. (par jaunawas paweſchanu zaur prezeſchanas apſolijumu);
6) pret Nikolaju Sarinu — uſ ſ. l. 1483. p. 2. dal. pam. (par meeglu eewainoſchanu uſbudinajumâ);
7) pret ſemneekeem Jahni Kaulinu, Peteri Kaulinu un Richardu Roſiti — uſ ſ. l. 1535. p. pam. (par apmeloſchanu);
8) pret maſpilſoni Leontiju Sujewu — uſ ſ. l. 1483. p. 2. dal. (par meeglu eewainoſchanu uſbudinajumâ).
—ds.

Rihtdeenas kalendars.

Otrdeena, 26. nowembrîs (9. dezembrîs). — Wahrda deena: Pareiſtizigo: Jnokentijs. Luteranu: Konrads. Katolu: Nikons. — Saule lez: plkſt. 8.49 min.; noreet: plkſt. 3.41 min. Deenas garums: 6 ſtundas 52 minutes.

Wehſtulneeks.

Wezk. — Wallê. Jau eſam ſinojuſchi par Juhſu mahzitaja atwadiſchanos. Red.

Jaunakâs ſinas.

Madridê, 7. dezembrî (24. nowembrî). Kehninſch uſdewa konſerwatiwâs partijas wadonim Silwelam jaunas miniſtrijas ſaſtahdiſchanu. Miniſtrija ſaſtahdijuſês ſchahdi: Silwela — miniſtru preekſchneeks, Abarzuſa — ahrleetu miniſtrs, Dato — teeſleetu, Willawerdi — finanſu, Maura — eekſchleetu, Lipareſs — kara, Santſchefs-Toka — marinas, Allen-Salaſars — tautas apgaiſmoſchanas, un Wadillo — atklahtu darbu miniſtrs.

Atenâs, 4. dezembrî (21. nowembrî). Jaunas miniſtrijas ſaſtahws ſchahds: Delianis — miniſtru preekſchneeks un finanſu miniſtrs, Mawromichalis — eekſchleetu, wirſneeks Limbritis — kara, Skugeſs — ahrleetu, Romas — tautas apgaiſmoſchanas, Zigomalis — marinas un Karapanoſs — teeſleetu miniſtrs.

Dſchibutâ, 7. dezembrî (24. nowembrî). Neguſs Meneliks pawehleja mobiliſet raſa Makonena armiju Hararâ, lai Tigrê, kur iſzehlees pret Menelika dumpis, pahrmahzitu nemeerneekus.

Konſtantinopolê, 7. dezembrî (24. nowembrî). No waldibas iſſludinatâs liſtes redſams, ka reformas eeweſchanas kommiſijâ eezelti wihri ar gluſchi nepaſihſtameem wahrdeem. Kriſtitu naw neweena ſtarp kommiſijas lozekleem.

Pariſê, 7. dezembrî (24. nowembrî). Pahrſpreeſchana par Enbèru-Dorinjaku krahpſchanas leetu bij tautas weetneeku namâ loti trokſchnaina, tà ka ſehdi wajadſeja pahrtraukt. Pehz ſpreeſchanu uſnemſchanas par jaunu, teeſleetu miniſtrs Wallê apgalwoja, ka tikſchot darits wiſs, kas eeſpehjams, lai blehdſchus nokertu. Pehz tam ar 336 pret 136 balſim tika nolemts, pahreet uſ deenas kahrtibu.

Wihnê, 7. dezembrî (24. nowembrî). Bohemijas Wahzu tautas weetneeki, Wiswahzus iſnemot, eeſneeguſchi waldibai preekſchlikumus, uſ kuru pamata tee wehlas panahkt iſlihgſchanu ar Tſchekeem walodu jautajumâ. Jadomâ, ka Tſcheki eelaidiſees uſ preekſchlikumu tuwaku apſpreeſchanu.

Berlinê, 7. dezembrî (24. nowembrî). Konſerwatiwee ſparigi praſa pehz bahrgeem likumeem pret ſozialiſteem.

Telegrammas.

(Kreewu Telegrafa Agentura).

Peterburgâ, 24. nowembrî. Zaur Wiſaugſtaku pawehli armijai un flotei pawehlets Plewnas eenemſchanas 25-gadu jubileju ſwinet 28. nowembrî.

Peterburgâ, 24. nowembrî. Eekſchleetu miniſtrs pawehlejis, ka laikrakſtam „Beſarabez" uſ diwi mehneſcheem atnemami ſludinajumi, un laikrakſtu „Odeſſkija Noweſti" naw brihw pahrdot pa nummureem.

Peterburgâ, 25. nowembrî. Wakardeen Taurijas pilî atklahja ſtarptautiſko koſtimu iſſtahdi.

Дозволено цензурою. — Рига, 25-го ноября 1902 г.
Jſdewejs un redaktors: Fr. Weinbergs.

Adreses.

Adwokats

D. K. Tomberg's,

dsihwo tagad

Terbatas eelâ Nr. 26, dsihw. 4, Newas eelas stuhrî,

usnem ziwil-prahwu weschanu, aisstahw strahpes leetâs un runajams rihtôs no pulksten 8—10 preeksch pusdeenas un no pulksten 4—7 pehz pusdeenas 3108a

Sobu ahrsts

Frizis Weinbergs

runajams no pulksten 9—1 pusdeenâ un no 3—6 pehz pusdeenas

Dsirnawu eelâ Nr. 74, Suworowa eelas stuhrî, Berga kga namâ. 1188a

Akmenu, ehdes, ahdas, eekschejâs un dsimuma slimibâs peenemu no pulkst. 5—9 wak. **Aleksandra eelâ Nr. 94, 1** Dahmam no ½4—5

Dr. B. Klein,

97a praktisks ahrsts.

Peenemu slimneekus **acsu, kakla** (nissmakuma) un **deguna slimibâs,** no pulkst. 6—1 un no 4—6.

Dr. J. Eliasstam,

Paulutschi eelâ 17, preti Wehrmana dahrsam

Kaunuma, wenerisfas un dsimuma slimneekus peenemu no 9—1 un no 5—9 wakarâ.

Dr. Wilh. Loewenbergs,

Teelâ Jaunâ eelâ Nr. 24. 1 trep. netahlu no Rahtuscha laukuma. 1005b

Eekschejâs, ahdas, dsimuma, sifilitiskâs, puhschla un kaunuma slimibâs runajams no pulksten 10—1½ un no 5—½9.

Dr. Emil Levy,

Walnu eelâ 5, pulwera torna tuwumâ.

Marijas eelâ Nr. 5.

Runas stundas **wenerisfâs, ahdas** un **dsimuma slimibâs** no pulksten 9—11 preekschpusdeenas un no 6—8 wakarâ.

Dr. N. Hirschberg

prakt. ahrsts. 414b

Marijas eelâ Nr. 5.

Kaunuma ahdas, sifilitiskâs, puhschla un wenerisfâs slimibâs runajams ikdeenas no pulkst. 9—1 pusd. un 5—½9 wak.

Dr. H. Levy,

prakt. ahrsts.

Rigâ, Suworowa eelâ 10

847b Pretim Wehrmana dahrsam.

Poliklinika

ahdas un dsimuma slimibâs,
Rigâ, Schkuhnu eelâ Nr. 16. Starp zitu **ismekleschana ar elektrisku apgaismoschanu, ahrstoschana ar elektrizitati.**

Slimneekus peenemu katru deenu no pulkst. 12—3 pehz pusd.

H. Simonsons,

871b eestahdi pahrwaldosch ahrsts.

Beedribu sinojumi.

R. L. B.

Tresdeen, 27. novembrî, 1902. gadâ, plkzt. ½9 vakarâ

Muzik. Komisijas sède.

Preeksneeks.

Keisariskas Kreewijas Pahrskepibas Beedribas

Rigas Nodalas

Beedru sapulze.

Swehtdeen 1. dezembrî 1902. gadâ

R. L. beedribas namâ.

1) Is augu attihstibas teorijas A. Kalninsch.
2) Augku eetaisischana, Ed. Ritters.
3) Ahbolu eestahdischana J. Bnichs.
4) „Eglischu stahdischana" P. Gehderts.
5) Tekoschas darischanas.

1395b **Preekschneeziba.**

R. L. B.

Otrdeen, 26. novembrî s. g., preotze plkzt. 8 vakarâ

Zinibu Komisijas Literaturas fonda parvaldes sède.

Preeksneeks.

Louis Edelberga,

juwelu-, selta-, sudraba-, alfeniba un pulksteņu artikeļu atrodas tagad

Aleksandra eelâ Nr. 4, un **Aleksandra eelâ Nr. 5.**

Wisadi apstellejumi un reparaturas teek notaisîti lehti un ahtri. Wisjaunakâ leela krahjumâ ... Leetotas ... leetas top atpirktas par wislabako zenâm.

Metala kapu kronus

Granita marmora un tschuguna kapu peeminekļus

peedahwâ par mehrenâm zenâm

J. Lahzis,

13445 **Rigâ,** Terbatas eelâ 22.

R. J. Seeks,

miltu un labibas noliktawas:

Rigâ, Kalnrejas un Swaru eelu stuhrî № 3

Pee leelâ pumpja, Dehfu un Reweles eelu stuhrî Nr. 2.

Pee Gorkas, Maskawas eelâ Nr. 147, un Sarkandaugawâ, Apteeku eelâ 27.

Augschminetâs noliktawâs esmu nolizis miltu zenas sekoschi:

Rostowas un Maskawas miltus
I. sorti 5 kap., un II. sorti 4 kap. mahrzinâ.

Kursemes kweeschu bihdeletus miltus
3½ kap. mahrzinâ.

Rupji maltus kweeschu miltus
3 kap. mahrzinâ.

Atkalpahrdewejeem un maises zepejeem eewehrojami lehtaki.

Ar zeenischanu 1278b

R. J. Seeks.

Trojansky & Knoke
tipografija, litografija, cinkografija un gramatu seetuve

Peterburgâ, Гороховая ул. № 67,
peeņem
visad, drukas darbu pagatavo šanu un apgada šanu. 1393b

Isrihkojumi.

R. L. B.

Zeturtdeen, 28. nowem. taisni pltst. ½9 w.

Xljautajumu wakars.

Wadítajs — Dr. A. Skuja.
Palihgi — A. Keninsch un cand. S. Gustaws.
Lasts Dr. E. Pulninsch par diloni un wina apkaroschanu.
Isskaidros jautajumus: Kahda bariba weseligaka, gaļas waj augu? Waj Rigâ isšuhks kahdreis pokas (bakas)? un zitus.

Rigas Latweeschu Atturibas Beedr.

„Auseklis"

Wehrmana dahrsa mineralubdenu eestahdes sahlê,
(eeeja no Paulutschi eelas zaur sehtu),
otrdeen, 26. nowembrî 1902. gadâ pulksten 9 wakarâ:

Literarisks wakars.

Runâs: J. Deewkozinsch „Par tautas skolam un isglihtibu.
Jautajumus isskaidros starp zitu: „Waj Darwina islakas teorijai kahda nosihme zilweku sabeedribâ·
Wadis: D. Rihgrandeetis.
Eeeja kâ parasts. 1373a

Wehrmana parka seemas dahrsâ.

Pirmdeen, 25. nowembrî 1902, g. pulksten 8 wakarâ:

Populars konzerts.
usweets no musikas direktora **Ed. Wilh. Strausa** kga is Wihnes.

Eeeja: (eerehkinot labdarîbas nodokli) 40 kap., pehz pulksten 10 wakarâ 25 kap. Tscheti à 10 biletes 350 kap. Tscheti der.

Otrdeen, 26. nowembrî. 1902. g.

Walsu wakars.

Treschdeen, 27. nowembrî 1902 g.

Leels konzerts.

Zeturtdeen, 28. nowembrî 1902. g.

Populars konzerts

Leela biljarda sahle ar labeem biljardeem 966a **Direkzija.**

Eezawas pases

pagasta wezakais isdos Rigâ 8. un 9. dezembrî sch. g. Terbatas eelâ Esischa eebrauzamâ weetâ

un saņems **pagasta nodoklus,** pret eel raujamâs naudas samaksu.

Wiseem Eezawas

pagasta lozekleem

dsimuscheem laikâ no 1. oktobra 1881 gada lihdf 30. septembrim 1882 g., japeeteizas Eezawas pagasta waldê lihdf 1. janwarim 1903. g., dehl **kara klausibas ispildischanas,** pretejâ sinâ tee tiks uf soda likuma 506 panta pamata pee atbildibas saukti

Pagasta wezakais: J. Kalninsch
Skrihwerîs: T. Saukums.

III. Rigas Krahj-Aisd. Sabeedriba,

Rigâ,

Terbatas eelâ № 26.

Peenem **noguldijumus** un isdod **aisdewumus** katru darba deenu no pulksten 10 lihdf 2 pehz pusdeenas.

Maksâ **par noguldijumeem 3—6%** gadâ.
Aprehkina **par aisdewumeem 7—9%** gadâ.
Noguldijumu, kâ ari aisdewumu parahdu raksti ir swabadi no krona nodokleem.
Sabeedribâ war eestahtees ari beedribas un arteli. Galwineeki war buht ari nebeedri.

Sabeedribas **drošchibas kapitals** 1. septembrî sch. g. bija ar **257** beedru galwojumu **170,491** rbl. **08** kap.

533b **Walde.**

Rigas Kreewu Amatneeku beedribas Krahj-Aisdoschanas Sabeedr.

Wez-Rigâ Nr. 15, dsihw. 4.

Peenem **noguldijumus** un isdod **aisdewumus** katru deenu no pulksten 11—2 pehz pusdeenas.

Maksâ par **noguldijumeem** 4—6% gadâ, aprehkina par **aisdewumeem** 7—9%. Noguldijumu, kâ ari aisdewumu parahdu raksti ir swabadi no krona nodokleem.
Sabeedribâ war eestahtees ari beedribas un arteli. Galwineeki war buht ari nebeedri. Otrdeâs un zeturtdeenâs kase atwehrta no pulksten 7—9 wakarâ.

Walde.

Berga Basara Krahj-Aisdewu Sabeedribas Walde

zaur scho isfino, ka **parahdu sihmju kopijas**

№ 180a uf 800 rubleem
№ 180b uf 300 rubleem
№ 180c uf 200 rubleem

par no **Christian Dohbuma** kga eeķihlato obligaziju 1500 rublu leelu, ingrosetu **Kemerôs** sem Nr. № 1224 **pasaudeta s,** zaur ko tahs top nosazitas par nederigâm.

1353b **Berga Basara Kr.-Aisd. Sab. Walde.**

Kreewu, Wahzu, Franzschu un Anglu

walodu stundas.

Sagatawoschana

uf **real- un komerz-skolam,** uf **gimnas.** un augstak. **meitu-skol.,** kâ ari uf **amatneezibas skolu** un **apteeku. mahzeklu** ef **teneem.**

Tirdsneezibas sinibas:

tirdsn. rehkinasch., rahmatwesch., koresp. u. t. t. St. „oas pasn. kungeem, dahmâm un behrneem **(ari pulzinôs).**

Mahzibas sahkums katrâ laikâ

Tuwakas sinas sekoschâs grahmatu tirgotawâs: **Behrsina** kga, **Suworowa** eelâ 22, un Tehrbatas eelâ 14. **Osola** kunga, Terbatas eelâ 7, un **Grigalera** kga, Marijas eelâ 13 (Berga Basarâ), **Altberga** kgâ, Almenu eelâ 18, **Burpeitera** kga, **Ahgenskalnâ** Hanschkinemiza basarâ, **Lapas** kdes, Tornakalnâ, **Wezâ** Jelgawas un Bauskas eelu stuhrî. 927

Slidas

peedahwaju leelumâ un masumâ par wislehtakâm zenâm

M. P. Silleneeks,

Anglu magasinâ, Rigâ, Terbatas eelâ Nr. 7.

---

25 rubl.

tam, kas usrahda, Katlakalna saimneeka M. Wahmera 12. nowembrî sch. g., uf Sarkanelu tirgus nosagto [redacted] **ķehwi ar aisjuhgu** [redacted] 125 rbl. wehrtibâ. Sihmes: tumschi bruhna, 6 gadus weza, krehpes uf labo pusi, balta strihpina no peeres lihdf purnam, pursa wirsû balta, kreisas pakalkahjas nags un wehbsis balts; bruhni rati ar kahpslscheem, labâ ilss balta, malas eerihwetas. 1373a

---

Ch. Edelmana

sahrku noliktawa,

Rigâ, Awotu eelâ Nr. 39 un Awotu eelâ Nr. 23, starp **Gertrudes** un Romanowa eelu, tura arween **sahrkus** uf lehgeri, no weenkahrschakeem lihdf wisstaltakeem, wisadâs krahsâs un daschadeem drehbu apwilkumeem **par wislehtakam zenam.** Sahrki taisiti tikai paschu darbnizâ un no laba materiala. 106

Smalkus isschuwumus ar sihdu un seltu isstrahdâ par mehrenu zenu Kurfemes eelâ № 5, dsihw. 13, B. Turpat war mahzelles peetaiktees. 2034a

Materialbodi labâ weetâ wehlâs ihret jeb pirkt. Adr. nod. sch. aw. ek. sem „bode".

Material-weikalu

tikai labâ weetâ wehlâs ihret. Peedahwajumus luhdf nobot schahs aw. ekspedizijâ sem „E".

Kolonialpreischu pahrdotawa ar wihna pahrdoschanas **tiesibam** wehlas pirkt, adr. sch. aw. ek. sem U.

Labi usturêta

maises un konditorejas preitschu pahrdotawa ihpaschneeka slimibas dehl lehti pahrdodama. Tuwakas sinas pasneedf schahs awises ekspedizija. 1281b

Jauna sahles garnitura
ar bardo plihschu 35 rbl. un dahrgakas sahles spegeli 20 rbl., osola, oscha un reekstakoka bufetes, kungu un dahmu rakstamgaldi, drehbju, weschas un grahmatu skapis kumodes, tualetes, kuschetes, gultas, eteescheri, jauns planino un tafelklaweeres ar jaukam skanam, osola, oscha, un Wihnes krehsli, leeli un masi galdi un daschadas zitas istabas leetas lehti pahrdodamas **Suworowa eelâ № 29a, 1 trep.** 1810a

1 Seemas swehtku bodite

pahrdodama Romanowa eelâ № 66, bodê.

Mahja

ar bodi ir tuhlin pahrdodama, Peterburgas ahrpilsehtâ par 6000 rbl. Eemaksa 2000 rbl. Peeprafams Zehsu eela № 5, dz. 12. no plkst. 10—2 pehz pusd. 1370a

---

Kahdu augstaku skolu beigusćhais, gatawodamees uf gimnasijas gala eksamenu, wehlas **pasniegt kreewu, wahzu, franzschu un latinu walodu stundas,** jeb dabut zitu kahdu nodarboschanos deenâ, kas neaisnem daudf laiku. Offertes peesuhtamas sch. l. ekspedizijâ sem wirsraksta: „Dsihwes pabehrnam".

Meita wehlas weetu pee maseem behrneem labakâ familijâ. Off. luhdf nod. Rigas Awises eksp. sem meita.

Meita ar lab. leez. wehlas weetu wiśt. uf Kreewiju. Adr. sch. aw. ekspeb. sem M. T.

Kreetna skroderene wehlas darbu Dsirnawu eelâ № 29, dz. 5.

Jaunekis wehlas weetu par pahrdewejn. Adreses nododamas sch. a. eks. „Jaunawa".

Jauns materialists wehlas weetu. Adreses luhdfu nod. sch. aw. ekspedizijâ sem P. 2016a

Schweizijas jaunekls wehlas kaut kahdu nebuht nodarboschanos. Adrese sch. aw. ekspedizijâ sem „St".

Jauns silweks, kas kreewiski prot, wehlas weetu pee rakstu darbeem. Laipnus peedahwajumus luhdf nodot „Rigas Awises" ekspedizijâ sem. 6. P.

Paswahrschis zilweks, sahtigs, wehlas kahdu darbu. Laipnus peedahwajumus luhdf nodot schahs awises ekspedizijâ sem P. S. 2029a.

Jaunekls kas wehletos par skurstenslauzitaj. mahzeklis, wajadfigs. Tuwakas sinas schahs awises ekspedizijâ. 2066a

Kreetnis wehwers

wajadfigs uf laukeem, peeteikschanâs pee K. Bluz, Terbatas eelâ № 14. 1367a

Sahtigs kurpneeka palihgs

pee aplahri greesta (umgewant) darba wajadfigs ne wezaks par 18 gadeem adrese Rigas Awises ekspedizijâ. 1363a

Dsihwokli

sastahwoschi no 4 lihdf 5 istabam ar wiseem wajadsigeem eerihkojumeem, kas pee eedsihwes wajadsigs teek lehti isihreti Aleksandra eelâ № 151. 1271a

Glihts dsihwoklis no 2 istabam un **kehka** lehti isihrejams **Gertrudes** eelâ № 55.

Weikala telpas

isihrejamas 1. Smilschu eelâ № 35. 1366a

Peterburgas korka, drehbes kurpneeku un lanzoneeku lamanas

lehti pahrdodamas **Zehsu** eelâ № 32. 1386

Pahrdodams

leelais **Abserbâs krogs** ar plaschu bodi, 20 desatinam aramas semes un plawu, atrodoschs pee uf Jelgawu, Ilukiti, Jaunjelgawu, Jekabmeestu un Kaunas gubernu wedoschu leelzelu krustoschanâs weetas. Tuwakas sinas pee **L. G. Rosenauera,** Zehkabmeestâ. 1337b

Sausa malka,

kâ balku-, freschu, balku gali un skaidas, teek pahrdotas uf Lużumas salas, eepretim Pihlawa sahgetawai. 1366a

Malka

rinkâs pahrdodama, Romanowa eelâ № 66. Behrsu malka 65 k. un preeschu malka 60 k. ar peesuhtischanu. 1365a

Sahles-, ehdamu istabu, gulamu istabu u. t. t. eerihkojumi, kâ ari daschadas zit s

mehbeles

teek par lehtam zenam pahrdotas

Teatra bulwarî № 7.

Skatuwe dahrzâ

R. Lorch & bdr.

Rigâ,

Kungu eelâ № 22,

Kengaraga

fabrikas noliktawa

peedahwâ par **fabrikas** zenâm:

audeklu, linu un pakulu

dsijas.

Kungu eelâ № 22.

Rigas II. pilsehtas teatris.

Pirmdeen, 25. nowembrî 1902. gadâ

israhde nebuhs.

Otrdeen, 26. nowembrî 1902. g.
D. J. Grusinska benefize

Meschs.

Komedija 5 zehleenôs no A. N. Ostrowska.
Weetu zenas kâ benefiz-israhdem.
Sahkums taisni pulksten 7½ wakarâ beigas pulksten 11.

Treschdeen, 27. nowembrî sch. g.

Pilsoni.

Dramatisks eskis 4 zehleenôs no M. Gorkija.
Sahkums taisni pulksten 7½ wakarâ, beigas pulksten 11 wakarâ.

Zeturtdeen, 28. nowembrî.

I.

Brokasts pee muischneezibas preekschneeka.

Komedija 1 zehleenâ no J. S. Turgenewa

II.

Korsiewa mehbeletâs istabas.

Jols 3 zeh eenôs no Krjukowska.
Sahkums taisni pulksten 7½ wakarâ, beigas pulksten 11 wakarâ.

Peektdeen, 29. nowembrî 1902. g.

Mehnesis sahdschâ.

Komedija 5 zehleenôs no J. S. Turgenewa.
Sahkums taisni pulksten 7½ wakarâ, beigas pulksten 10½ wak.

Sestdeen, 30. nowembrî 1902. g.
Keisariskâs Kreewijas Zilwekmihlotaju beedribas Rigas nodalai par labu.

„Uni dsihwo dsihwiba"

Drama 5 zehleenôs no Hermana Sudermana, tulkojuse Wsewolodskaja.
Sahkums taisni pulkst. 7½ wakarâ, beigas pulkst. 10½ wak.

Biletes uf wisam augschminetam israhdem pahrdod pee teatra kases ikdeenas no pulksten 11 lihdf 2 deenâ, bet israhdes deenâ no 10—2 deenâ un no 5—10 wak.

Abonementu biletes preeksch 90 tekoscham wakara israhdem (eerehkinot benefizes un atkahrtojumus) 25% lehtaki. Abonementa biletes 40 israhdem (bez benefizem un atkahrtojumeem) 15% lehtaki. Tscheku grahmatinas 10 israhdem 10% lehtaki. 1564b

R. Latw. teatris.

Rigas Latw. beedribas namâ.

Treschdeen, 27. nowembrî 1902 g.

No jauna eestudets:

Skopulis.

(L'avare.)

Joku luga 5 zehleenôs no Moliêre. Latwiski tulkojuse Seemzeeschu Marija.

Musiku zehleenu starpâs:

1) Uwertira is operas „Johann von Paris" Boieldieu.
2) Mohatt à la Reine. Meijer-Helmund.
3) Gawotte „Der Wonnetraum". Gabahle.
4) Intermezzos is baleta „Naila". Delibes.
5) Tšetmeschos „... Gilleta.

Sahkums pulkst. 8½ wakarâ.

1295b **Teatra komiteja.**

Walter Puls,

Rigâ, Grehzineeku eelâ Nr. 27,

peedahwâ

wispahrigi atsihta labuma wilnas un kokwilnas **adamas** un **austamas dsijas** kâ ari **skolotschu, tamborreschanas** un **isschuwumu dsijas.** — Kokwilnas un sihda woti.

Par jeta laumas. **Luhdsu firmu eewehrot.** 1289b

Karl Slehde

!! Weenigi ar notektâm zenâm !!

Nr. 52. Awotu eelâ Nr. 52. 1267b

Peedahwâ wisadus nupat saņemtus

sesonas jaunmodes wilnas stoffus

promenades un weesibu usmalkam kâ ari:

apwelkamos stoffus, no tuhka, kamgarna un schewjota, **bluhsu stoffus** no samta, sihda un wilnas, **flanelleti, bardhentu, audeklu** un **pusaudeklu** preeksch weschas, **Sibirijas tuhku, gultas segas, gardines** un **leetus sargus, triko weschu, krahgas un schlipses.**

Mehbeles, Gederts-Eulenberg

Terbatas eelâ 22. 1354

Manâ apgahdibâ isnahkuschas un dabujamas sekoschas grahmatas ar bildem:

Melnais kapteins

jeb **Juhras laupitaju manta.**
Maksâ 35 kap.

Grima. Behrnu un mahjas pasazinas.

Maksâ 35 kap.

Baltâ rose.

Maksâ 35 kap.

1000 un weena nakts.

Arabeschu pasakas. Maksâ 35 kap.

Kurta Jensena brihnischkigi peedsihwojumi wisâs peezâs pasaules dalâs.

Maksâ 35 kap.

Swehtdeenâs weikals atwehrts no pulksten 1—6 p. pusd.

Metalu leetas

... lehti ...

J. Puchk,

... leetu noliktawa, ...

Peedahwâ prezes ... no firmas „A. ...", tee ir labi. Familijas kafeja, weseliga dsehreens. **Maltita eekalu kafeja,** ... labs dsehreens. **Eekalu kafeja,** loti deriga preeksch behrneem. Atkalpahrdeweji dabû ... Dabujama wisos leelakos weikalos Rigâ.

Zeļojumu- ahdas, **lasseri,** zeļa-**somas,** skolas somiņas, zeka, skolas, **tirgus** un **dahmu tashas** leelâ iswehlê no paschas fabrikas lehti peedahwâ **J. Jaunkalnî,** Kalkju eelâ № 3b. 781b

---

Glihtus un lehtus

sahrkus

war dabut

Saltij. sahrku fabrikas noliktawâ,

Karla eelâ Nr. 83, pee lim dselss tiltam.

1318 **G. Butte.**

Krahsnes un plihtes

lehti un glihti istabo **Gertrudes eelâ № 58.** ... **A. Wagner.**

Drukajuschi Kalninsch & Deutschmans Rigâ, Masâ Grehzineeku eelâ № 2.